

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Сутність та домінанти розвитку ринку банківських кредитних послуг в Україні
за матеріалами АТ КБ «ПриватБанк»

Рівень вищої освіти бакалавр

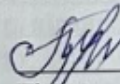
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

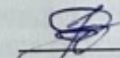
Шифр КвРФБС.022163.01.11.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФБС-22-1

Підпис

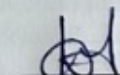
Максим ПЕТРИШИН

Керівник: канд. техн. наук, доцент

Підпис

Ірина ФОРКУН

Нормоконтролер

Підпис

Юнна ДОШЕНКО

До захисту допускаю:

В.о. завідувача кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та
фондового ринку

Підпис

Ірина ФОРКУН

23. 06. 2026 р.

Хмельницький 2026

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Код і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Ніла Хрущ*

09 02 2026

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Петришин Максим Олександрович

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1 Тема роботи: Сутність та домінанти розвитку ринку банківських кредитних послуг в Україні за матеріалами АТ КБ «ПриватБанк»

Керівник роботи Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 20.01.2026 р. № 7 (додаток № 5)

2 Термін подання здобувачем роботи на кафедру з 05.06.2026

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк»

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретико-методичні домінанти розвитку ринку банківських кредитних послуг
2. Аналітико-практичні засади реалізації та розвитку ринку банківських кредитних послуг

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень);

1. Трактуювання сутності поняття «банківський кредит»
2. Функції банківського кредиту та принципи банківського кредитування
3. Зміст поняття «кредитна послуга»
4. Фактори впливу на кредитну політику банку
5. Етапи процесу банківського кредитування
6. Динаміка фінансових показників банківської системи України за 2023–2025 роки
7. Динаміка показників банківського кредитування в Україні в 2023-2025 роках
8. Склад, структура та динаміка банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках
9. Склад, структура та динаміка непрацюючих банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках
10. Склад, структура та динаміка наданих банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках

- 11. Динаміка фінансових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки
- 12. Динаміка показників кредитування АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках
- 13. Динаміка заборгованості за кредитами та позиками АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках
- 14. Динаміка відсоткових ставок за основними кредитними продуктами АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

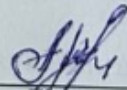
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 9 лютого 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

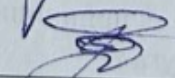
Назва розділу кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 9.02.2026	
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 27.02.2026	
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2026	
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2026	
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	з 5.06.2026	
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 17.06.2026	

Здобувач

Підпис

Максим ПЕТРИШИН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Ірина ФОРКУН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувач Петришин Максим Олександрович, IV курс, група ФБС-22-1
(Прізвище, ім'я, по батькові, курс, група)

Керівник Форкун Ірина Валеріївна, канд. техн. наук, доцент
(Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Тема роботи: Сутність та доміанти розвитку ринку банківських кредитних послуг в Україні за матеріалами АТ КБ «ПриватБанк»

Ключові слова: кредит, кредитна послуга, процес кредитування, кредити юридичним особам, кредити фізичним особам

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів розвитку банківських кредитних послуг, оцінка їх ефективності та розробка напрямів удосконалення кредитної діяльності банку в сучасних умовах функціонування фінансового ринку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти надання кредитних послуг банком та напрями підвищення ефективності його кредитної діяльності.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є процес надання банківських кредитних послуг в сучасних умовах функціонування банківської системи України.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки: АТ КБ «ПриватБанк» є системно важливим державним банком України, що відіграє значну роль у забезпеченні стабільності фінансової системи, реалізації державної економічної політики. Банк функціонує як універсальна фінансова установа, обслуговує фізичних осіб, малий і середній бізнес, корпоративний сектор, при цьому зберігаючи лідерські позиції у роздрібному сегменті. У 2023–2025 р.р. діяльність банку характеризувалася позитивною динамікою основних фінансових показників, що свідчить про зміцнення його ринкових позицій. Зниження фінансового результату у 2025 р. актуалізує необхідність підвищення ефективності управління доходами та витратами. Кредитна діяльність банку демонструвала зростання обсягів кредитування фізичних осіб і бізнесу, покращення якості кредитного портфеля, що підтверджує ефективність кредитної політики та системи управління ризиками. Разом з тим, умови воєнного стану зумовили наявність низки проблем, зокрема високих кредитних ризиків, обмеженого попиту на довгострокові кредити, посилення конкуренції на ринку.

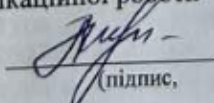
Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: З метою підвищення ефективності управління кредитними послугами АТ КБ «ПриватБанк» необхідно вдосконалити систему ризик-менеджменту, провести цифровізацію кредитних процесів, розвиток дистанційного кредитування і розширення державних програм підтримки. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню ефективності кредитної діяльності та зміцненню конкурентних позицій банку.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 55 сторінках. Робота містить 10 таблиць і 5 рисунків. Список використаних джерел нараховує 40 найменувань.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 15.06.2026

Дата захисту кваліфікаційної роботи з 17.06.2026

Здобувач

(підпис,

Максим ПЕТРИШИН
ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

	С.
Вступ	5
1 Теоретико-методичні домінанти розвитку ринку банківських кредитних послуг	7
1.1 Економічна сутність банківського кредиту, його функції та принципи кредитування	7
1.2 Умови, правила та політика надання банківських кредитних послуг	18
2 Аналітико-практичні засади реалізації та розвитку ринку банківських кредитних послуг	27
2.1 Аналіз ключових показників розвитку банківської системи України та ринку банківського кредитування в 2023-2025 роках	27
2.2 Оцінка фінансової діяльності та особливостей надання кредитних послуг АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках і напрями їх оптимізації	41
Висновки	54
Перелік джерел посилання	56
Додатки	62

ВСТУП

Банківські кредитні послуги є важливим інструментом забезпечення фінансових потреб населення та бізнесу, сприяючи розвитку підприємництва, інвестиційної діяльності та економічному зростанню. Особливої актуальності вони набувають в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України, коли зростає потреба у фінансуванні підприємств, інфраструктурних проєктів і підтримці платоспроможності населення. У зв'язку з розвитком цифрових технологій та зміною потреб клієнтів банки постійно вдосконалюють кредитні продукти й механізми їх надання. Тому дослідження особливостей банківського кредитування та напрямів його розвитку є важливим як з наукової, так і з практичної точки зору.

Попри значний науковий доробок у сфері банківського кредитування, проблематика сутності кредитних послуг, механізмів їх надання та розвитку в умовах сучасних економічних трансформацій і надалі залишається предметом наукових дискусій. Вагомий внесок у дослідження економічної сутності кредитних послуг, їх характерних ознак та особливостей функціонування внесли вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема Бітнер І., Бондаренко Л., Владика Ю., Герасименко А., Глущенко С., Дзюба О., Остапчук Я., Роговий А., Романовська Ю., Тимошенко М. та інші. Водночас динамічні зміни у фінансовому секторі та розвиток банківських технологій зумовлюють необхідність подальшого вивчення зазначених питань.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів розвитку банківських кредитних послуг, оцінка їх ефективності та розробка напрямів удосконалення кредитної діяльності банку в сучасних умовах функціонування фінансового ринку.

Головними завданнями роботи є:

- дослідити економічну сутність банківського кредиту, його функції та принципи кредитування;

- узагальнити умови, правила та політику надання банківських кредитних послуг;
- здійснити аналіз ключових показників розвитку банківської системи України та ринку банківського кредитування в 2023-2025 роках;
- провести оцінку фінансової діяльності та особливостей надання кредитних послуг АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках і напрями їх оптимізації.

Об'єктом дослідження є процес надання банківських кредитних послуг в сучасних умовах функціонування банківської системи України.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти надання кредитних послуг банком та напрями підвищення ефективності його кредитної діяльності.

Методами дослідження є аналіз і синтез, порівняння, статистичний, графічний та економічний аналіз, а також узагальнення, які дали змогу дослідити особливості надання кредитних послуг банку та визначити напрями їх удосконалення.

Інформаційну основу дослідження становлять нормативно-правові акти України, статистичні та аналітичні матеріали Національного банку України, фінансова звітність АТ КБ «ПриватБанк», наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених та інші інформаційні джерела із питань банківського кредитування.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи подано на 55 сторінках. Робота містить 10 таблиць і 5 рисунків. Список використаних джерел нараховує 40 найменувань.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ДОМІНАНТИ РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ

1.1 Економічна сутність банківського кредиту, його функції та принципи кредитування

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки кредит відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні безперервності господарських процесів та ефективному функціонуванні фінансової системи. Його значення зумовлене тим, що економічні суб'єкти постійно стикаються з потребою в додаткових фінансових ресурсах для здійснення виробничої, інвестиційної та споживчої діяльності. Водночас в економіці завжди існують тимчасово вільні грошові кошти, які можуть бути спрямовані на задоволення потреб тих суб'єктів, що відчують нестачу капіталу. Саме кредит забезпечує ефективний перерозподіл цих ресурсів, сприяючи їх раціональному використанню.

Необхідність кредиту обумовлена нерівномірністю кругообігу коштів у процесі діяльності підприємств, організацій та домогосподарств. У певні періоди господарюючі суб'єкти можуть потребувати додаткових фінансових ресурсів для придбання сировини, обладнання, впровадження інноваційних проєктів або розширення виробництва. Завдяки кредиту вони отримують можливість залучити необхідні кошти без очікування накопичення власних заощаджень, що сприяє прискоренню економічного розвитку та підвищенню ефективності господарської діяльності.

Актуальність кредиту також пов'язана з його важливою роллю у забезпеченні фінансових потреб населення. Кредитування дозволяє громадянам покращувати житлові умови, придбавати товари тривалого користування, отримувати освіту та реалізовувати інші соціально значущі

потреби. Таким чином, кредит виступає дієвим механізмом підвищення рівня життя населення та підтримки споживчого попиту.

У сучасній економічній теорії питання визначення сутності банківського кредиту залишається одним із найбільш дискусійних. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, серед вітчизняних і зарубіжних науковців відсутній єдиний підхід до трактування цього поняття (таблиця 1.1). Це пов'язано з багатогранністю кредитних відносин, їхньою важливою роллю в економічних процесах та різноманітністю форм реалізації.

Таблиця 1.1 – Трактування сутності поняття «банківський кредит»

Джерело	«Банківський кредит» - це ...
Остапчук Я., Клубук Ю. [1]	«суспільні відносини між економічними суб'єктами з приводу перерозподілу вартості на засадах повернення її еквіваленту та платності»
Тимошенко М., Бондаренко А. [2]	«тимчасове надання банками грошових коштів на умовах повернення, строковості та платності, що забезпечує не лише дохідність банківських операцій, а й економічну мобільність активів на ринку»
Дзюба О. М. [3]	«економічні відносини з приводу передачі грошових коштів у тимчасове користування за плату і на основі повернення»
Герасименко А. [4]	«носій монетарної політики, адже через його механізми транслюється облікова ставка центрального банку, яка визначає загальні умови грошового обігу в економіці»
ЗУ «Про банки і банківську діяльність» [5]	«будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми»
Цивільний кодекс України [6]	«за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти»

У науковій літературі існують різні погляди на зміст банківського кредиту, зокрема він розглядається як:

- суспільні відносини з приводу перерозподілу вартості на умовах повернення та платності;
- основне джерело доходів банку, що є запорукою їх надійного і стійкого функціонування на фінансовому ринку;
- носій монетарної політики, через який транслюється облікова ставка НБУ, «яка визначає загальні умови грошового обігу в економіці» [4];
- головна функція, а саме організація кредитних відносин, яка полягає першочергово в акумуляції тимчасово вільних грошових коштів і їх перерозподілі на засадах кредитування;
- форма руху позичкового капіталу, являє собою процес передачі тимчасово вільних грошових коштів чи інших цінностей від їх власника до позичальника на умовах повернення, строковості та платності.

Тому кожен із наукових підходів акцентує увагу на окремих аспектах кредитних відносин, що зумовлює наявність різних трактувань цієї економічної категорії.

Отже, відсутність єдиного визначення кредиту свідчить про складність його економічної природи та необхідність подальших досліджень для більш повного розкриття його сутності й ролі в розвитку сучасної економіки.

Функції банківського кредитування розкривають його економічну природу та визначають роль у забезпеченні руху фінансових ресурсів в економіці. Їх реалізація сприяє ефективному перерозподілу капіталу між суб'єктами господарювання, підтриманню безперервності процесу суспільного відтворення, активізації інвестиційної діяльності та стимулюванню економічного розвитку. Саме через виконання своїх функцій банківське кредитування здійснює вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств, добробут населення та стабільність фінансової системи держави.

Функції банківського кредиту подано на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Функції банківського кредиту

Джерело: складено за матеріалами [2, 7-10]

Перерозподільча функція є ключовою функцією банківського кредиту, оскільки саме через неї реалізується його економічне призначення у фінансовій системі. Сутність цієї функції полягає в акумулюванні банківськими установами тимчасово вільних грошових коштів населення, підприємств та інших економічних суб'єктів з подальшим їх перерозподілом на користь тих учасників економічних відносин, які потребують додаткових фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності, інвестиційних проєктів або задоволення споживчих потреб. Завдяки реалізації перерозподільчої функції забезпечується безперервність процесу суспільного відтворення, прискорюється рух капіталу та підвищується ефективність використання фінансових ресурсів в економіці. Банківський кредит сприяє перетворенню тимчасово вільних коштів на активний капітал, який використовується для розвитку виробництва, розширення підприємницької діяльності, впровадження інновацій та стимулювання економічного зростання. Особливе значення перерозподільча функція має в умовах ринкової економіки, де існує постійна нерівномірність у русі фінансових потоків між різними суб'єктами господарювання. Через механізм кредитування банки забезпечують оптимальний розподіл ресурсів між галузями, регіонами та секторами економіки, сприяючи їх більш раціональному та продуктивному

використанню. Таким чином, реалізація перерозподільчої функції банківського кредиту створює передумови для підвищення економічної активності, розвитку інвестиційних процесів і забезпечення фінансової стабільності держави.

Емісійна функція банківського кредиту полягає у здатності банківської системи створювати додаткові платіжні засоби в процесі здійснення кредитних операцій. Надаючи кредити суб'єктам господарювання та населенню, банки фактично збільшують обсяг безготівкових грошей в економіці, оскільки кредитні кошти надходять на рахунки позичальників і використовуються для проведення розрахунків та здійснення фінансових операцій. Реалізація емісійної функції сприяє розширенню грошового обігу, підвищенню ділової активності та забезпеченню потреб економіки у фінансових ресурсах. Завдяки кредитуванню прискорюється оборот капіталу, створюються додаткові можливості для розвитку виробництва, інвестиційної діяльності та споживчого ринку. Водночас збільшення обсягів кредитування позитивно впливає на економічне зростання, оскільки забезпечує суб'єктів господарювання необхідними ресурсами для реалізації їхніх економічних цілей. Разом з тим надмірне розширення кредитної емісії може призвести до дисбалансів у грошовому обігу, посилення інфляційних процесів та зниження стабільності фінансової системи. Саме тому реалізація емісійної функції потребує ефективного регулювання та контролю з боку центрального банку. Використовуючи інструменти грошово-кредитної політики, зокрема облікову ставку, нормативи обов'язкового резервування та операції на відкритому ринку, центральний банк впливає на масштаби кредитування та підтримує належний баланс між потребами економіки у фінансових ресурсах і забезпеченням цінової стабільності. Таким чином, емісійна функція банківського кредиту відіграє важливу роль у забезпеченні економічного розвитку, оскільки сприяє формуванню додаткових платіжних засобів та розширенню можливостей фінансування економічної діяльності, водночас

потребуючи належного державного регулювання для запобігання негативним макроекономічним наслідкам.

Стимулююча функція банківського кредиту полягає у впливі кредитних відносин на активізацію економічної діяльності суб'єктів господарювання та прискорення соціально-економічного розвитку в цілому. Вона реалізується через надання банками позикових коштів, що забезпечує підприємствам і організаціям можливість залучати додаткові фінансові ресурси для розширення виробництва, модернізації матеріально-технічної бази, впровадження інновацій та підвищення ефективності господарської діяльності. Завдяки кредиту підприємства отримують доступ до капіталу ще до моменту накопичення власних ресурсів, що дозволяє оперативно реагувати на ринкові можливості та зміни попиту. Крім того, стимулююча функція банківського кредиту сприяє активізації інвестиційних процесів, розвитку підприємництва та посиленню конкуренції. Кредитні ресурси виступають важливим чинником економічного зростання, оскільки вони спрямовуються на створення нових виробничих потужностей, впровадження сучасних технологій і підвищення продуктивності праці. У результаті банківський кредит виконує роль каталізатора економічного розвитку, забезпечуючи більш ефективний розподіл фінансових ресурсів і підвищення загальної динаміки економічної системи.

Контрольна функція банківського кредиту полягає у здійсненні банками систематичного контролю за фінансово-господарською діяльністю позичальників у процесі кредитних відносин. Вона охоплює перевірку фінансового стану клієнтів, аналіз їхньої кредитоспроможності, а також контроль за цільовим використанням отриманих кредитних коштів. Особливе значення має контроль за своєчасністю та повнотою виконання кредитних зобов'язань, що передбачає дотримання умов кредитного договору щодо повернення основної суми боргу та сплати відсотків. У межах цієї функції банки також здійснюють моніторинг руху грошових потоків позичальників і оцінюють ризики, пов'язані з їхньою платоспроможністю. Реалізація

контрольної функції сприяє підвищенню фінансової дисципліни суб'єктів господарювання, запобіганню нецільовому використанню кредитних ресурсів і мінімізації кредитних ризиків для банківської системи. У результаті це забезпечує більш ефективне функціонування кредитного механізму та стабільність фінансових відносин.

Функція концентрації та централізації капіталу банківського кредиту полягає у сприянні акумулюванню тимчасово вільних грошових коштів у банківській системі та їх подальшому перерозподілі у вигляді кредитних ресурсів. Завдяки діяльності банків відбувається об'єднання розрізнених заощаджень підприємств, населення та інших економічних суб'єктів у значні фінансові ресурси. Це створює можливість формування великих кредитних фондів, які можуть бути спрямовані на реалізацію масштабних інвестиційних проєктів. У процесі кредитування банки забезпечують перерозподіл капіталу між різними галузями економіки, сприяючи його концентрації у найбільш ефективних сферах виробництва. Таким чином, відбувається централізація фінансових ресурсів у межах банківської системи та їх спрямування на розвиток пріоритетних напрямів економічної діяльності. У результаті дана функція забезпечує підвищення ефективності використання капіталу, прискорення економічного зростання та зміцнення інвестиційного потенціалу економіки.

Інвестиційна функція банківського кредитування полягає у мобілізації та спрямуванні фінансових ресурсів на реалізацію інвестиційних проєктів, розвиток виробництва та оновлення матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання. Надання кредитних ресурсів забезпечує підприємствам можливість здійснювати капітальні вкладення без необхідності тривалого накопичення власних коштів, що сприяє прискоренню інвестиційних процесів та економічного розвитку. Завдяки реалізації інвестиційної функції банківське кредитування виступає важливим джерелом фінансування модернізації виробництва, впровадження інновацій, розширення господарської діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємств. У макроекономічному

аспекті ця функція сприяє структурним перетворенням економіки, зростанню обсягів виробництва, створенню нових робочих місць і забезпеченню сталого економічного розвитку держави.

Інноваційна функція банківського кредиту полягає у сприянні розвитку науково-технічного прогресу та впровадженню новітніх технологій у діяльність суб'єктів господарювання шляхом забезпечення їх необхідними фінансовими ресурсами. Вона проявляється у кредитуванні інноваційних проєктів, модернізації виробництва, оновленні технологічного обладнання та фінансуванні дослідно-конструкторських робіт. Завдяки банківському кредиту підприємства отримують можливість реалізовувати проєкти, пов'язані з розробкою та впровадженням нових продуктів, технологій і управлінських рішень, навіть за відсутності достатнього обсягу власного капіталу. Крім того, інноваційна функція сприяє підвищенню конкурентоспроможності національної економіки, оскільки стимулює перехід до більш ефективних і високотехнологічних форм виробництва. Вона також активізує інвестиції у наукові дослідження та інноваційний сектор, що забезпечує довгострокове економічне зростання. У результаті дана функція банківського кредиту виступає важливим інструментом технологічного оновлення економіки та підвищення її потенціалу.

Регулятивна функція банківського кредиту полягає у впливі кредитних відносин на пропорції, темпи та напрями розвитку економіки через механізм розподілу та перерозподілу грошових ресурсів. Вона реалізується шляхом регулювання обсягів кредитування, відсоткових ставок і умов надання позик, що дозволяє банкам та центральному банку впливати на економічну активність суб'єктів господарювання. Зміна доступності кредитних ресурсів може як стимулювати розширення виробництва й інвестицій, так і стримувати надмірне економічне зростання та інфляційні процеси. Крім того, регулятивна функція забезпечує баланс між попитом і пропозицією на грошово-кредитному ринку, сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів та підтриманню макроекономічної стабільності. Через кредитний механізм

відбувається коригування економічної поведінки суб'єктів господарювання відповідно до змін ринкової кон'юнктури. У підсумку ця функція відіграє важливу роль у забезпеченні збалансованого розвитку економіки та ефективного функціонування фінансової системи.

Соціально-економічна функція банківського кредиту полягає у впливі кредитних відносин на розвиток економіки та підвищення рівня добробуту населення через забезпечення доступу до фінансових ресурсів. Вона проявляється у сприянні розвитку підприємництва, створенні нових робочих місць, підвищенні зайнятості та зростанні доходів населення. Завдяки кредитуванню суб'єкти господарювання отримують можливість реалізовувати інвестиційні проєкти, розширювати виробництво та впроваджувати інновації, що позитивно впливає на загальний рівень економічного розвитку. Важливим аспектом цієї функції є також забезпечення доступу населення до споживчого кредиту, що дає змогу задовольняти поточні потреби, підвищувати рівень життя та розширювати можливості споживання товарів і послуг. Таким чином, соціально-економічна функція банківського кредиту сприяє одночасно економічному зростанню та поліпшенню соціальних умов, забезпечуючи більш збалансований розвиток суспільства.

Принципи банківського кредитування становлять систему базових засад, на яких ґрунтується організація кредитних відносин між банківською установою та позичальником. Їх дотримання забезпечує ефективне функціонування кредитного механізму, зниження кредитних ризиків та стабільність банківської системи в цілому (рисунок 1.2).

Одним із ключових принципів є поверненість кредиту, що передбачає обов'язкове повернення позичених коштів у повному обсязі у визначені кредитним договором строки. Даний принцип є фундаментальною основою кредитних відносин, оскільки забезпечує відновлення кредитних ресурсів банку для подальшого їх використання.

Не менш важливим є принцип строковості кредитування, який визначає обмежений у часі характер користування позиковими коштами. Дотримання

встановлених строків сприяє плануванню грошових потоків як банку, так і позичальника, та підвищує дисципліну виконання зобов'язань.

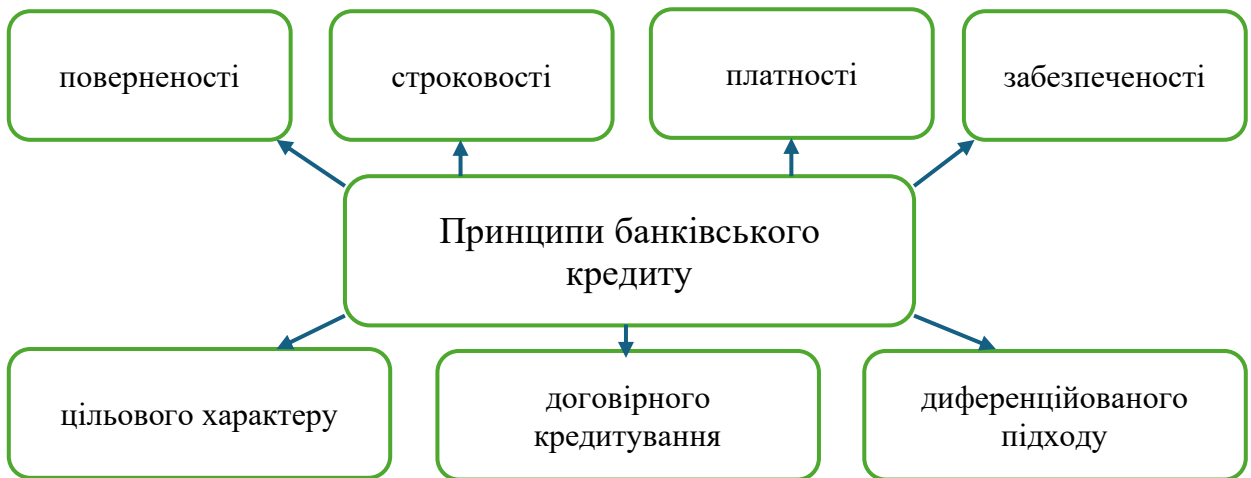

Рисунок 1.2 – Принципи банківського кредиту

Джерело: складено за матеріалами [7, 10-14]

Принцип платності означає, що кредит надається на умовах сплати відсотків, які виступають формою винагороди банку за використання його ресурсів. Це також стимулює ефективне використання позикового капіталу.

Важливу роль відіграє принцип забезпеченості кредиту, який передбачає наявність гарантій повернення позикових коштів у формі застави, поручительства або інших видів забезпечення. Його застосування знижує ризик неповернення кредитів і підвищує фінансову стійкість банку.

Принцип цільового характеру кредитування полягає у використанні кредитних ресурсів виключно на цілі, визначені умовами кредитного договору. Його дотримання контролюється банком і сприяє підвищенню ефективності використання позикових коштів.

Принцип диференційованого підходу передбачає індивідуальну оцінку кожного позичальника з урахуванням його фінансового стану, рівня кредитоспроможності та ступеня ризику. Це дозволяє банкам приймати обґрунтовані кредитні рішення.

Принцип договірної кредитування полягає в тому, що надання кредиту фізичним та юридичним особам здійснюється виключно на підставі кредитного договору, укладеного між банком і позичальником. Такий договір визначає права та обов'язки сторін, умови кредитування та порядок його погашення, а також має обов'язкову юридичну силу для обох учасників кредитних відносин.

Отже, функції та принципи банківського кредитування утворюють цілісну систему, що визначає сутність, механізми та результативність кредитних відносин у банківському секторі. Функції кредиту розкривають його економічне значення, зокрема сприяння розвитку підприємництва та інвестиційної активності, забезпечення перерозподілу капіталу, регулювання економічних процесів, а також підтримку соціально-економічного та інноваційного розвитку.

У свою чергу, принципи кредитування виступають основою організації кредитного процесу, визначаючи ключові умови надання та повернення позикових коштів. Дотримання таких принципів, як поверненість, строковість, платність, забезпеченість, цільове використання та диференційований підхід, дозволяє знизити рівень кредитних ризиків, забезпечити фінансову стійкість банківських установ і підвищити ефективність використання кредитних ресурсів.

Таким чином, функції відображають економічну роль банківського кредиту в розвитку економіки, тоді як принципи забезпечують практичний механізм його реалізації. Їхня узгоджена дія сприяє стабільному функціонуванню банківської системи, оптимальному розподілу фінансових ресурсів і сталому економічному зростанню.

1.2 Умови, правила та політика надання банківських кредитних послуг

Кредитні послуги банків є важливою складовою сучасної фінансової системи та відіграють ключову роль у забезпеченні функціонування економіки. Вони охоплюють широкий спектр операцій, пов'язаних із наданням позикових коштів фізичним і юридичним особам на умовах поверненості, строковості та платності. Завдяки кредитним послугам банки забезпечують перерозподіл фінансових ресурсів між різними секторами економіки, сприяючи розвитку підприємництва, інвестиційної діяльності та підвищенню економічної активності.

У сучасних умовах кредитування виступає не лише інструментом задоволення тимчасової потреби в капіталі, але й важливим механізмом стимулювання економічного зростання, модернізації виробництва та впровадження інновацій. Розвиток банківських кредитних послуг також безпосередньо впливає на рівень доступності фінансових ресурсів для суб'єктів господарювання та населення, що визначає їхню роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни.

Кредитна послуга як економічна категорія являє собою систему економічних відносин, що виникають між банківською установою та позичальником у процесі залучення, використання та повернення позикових коштів. Її сутність полягає у тимчасовому наданні фінансових ресурсів на засадах поверненості, строковості та платності з метою задоволення потреб суб'єктів господарювання або фізичних осіб у додатковому капіталі. Зміст кредитної послуги як економічної категорії подано на рисунку 1.3.

З позиції економічної теорії кредитна послуга виступає формою руху позикового капіталу, в межах якої банки виконують функцію фінансових посередників, акумулюючи тимчасово вільні грошові кошти та спрямовуючи їх у сфері найбільш ефективного використання. Таким чином забезпечується

перерозподіл фінансових ресурсів між різними галузями економіки, що сприяє підвищенню загальної ефективності їх використання.

Рисунок 1.3 – Зміст поняття «кредитна послуга»

Джерело: складено за матеріалами [15-18]

Крім того, кредитна послуга відображає взаємозв'язок економічних інтересів учасників кредитних відносин: для банківської установи вона є джерелом отримання доходу у вигляді процентних платежів, тоді як для позичальника - це можливість оперативного залучення капіталу для фінансування поточної діяльності або реалізації інвестиційних проєктів.

Отже, кредитна послуга як економічна категорія характеризується як складна система фінансово-економічних відносин, пов'язаних із рухом позикового капіталу, та відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування фінансової системи й розвитку економіки в цілому.

Об'єкти банківських кредитних послуг відображають матеріальні чи нематеріальні цінності, на фінансування яких спрямовуються кредитні ресурси банку. Вони визначають економічний зміст кредитної операції й

безпосередньо пов'язані з метою використання позикового капіталу позичальником.

У практиці банківського кредитування до об'єктів належать, зокрема, оборотні та необоротні активи суб'єктів господарювання. Оборотні активи включають сировину, матеріали, готову продукцію, витрати виробництва й інші елементи поточної діяльності, фінансування яких забезпечує безперервність виробничого процесу. Необоротні активи представлені основними засобами, обладнанням, транспортними засобами, будівлями й іншими довгостроковими інвестиціями, які формують матеріально-технічну базу підприємств.

Окремим об'єктом кредитування виступають інвестиційні проєкти, спрямовані на модернізацію виробництва, впровадження інноваційних технологій та розширення виробничих потужностей. Крім того, об'єктами банківських кредитних послуг можуть бути споживчі потреби населення, зокрема придбання товарів тривалого користування, житла та інших благ.

Таким чином, об'єкти банківських кредитних послуг охоплюють широкий спектр економічних цінностей, фінансування яких забезпечує ефективне функціонування як підприємницького сектору, так і домогосподарств.

Суб'єкти банківських кредитних послуг - це учасники кредитних відносин, які безпосередньо беруть участь в процесі надання, отримання й обслуговування кредитів. Вони формують інституційне середовище кредитного ринку, забезпечують функціонування механізму перерозподілу позикового капіталу.

Основними суб'єктами кредитних відносин є, насамперед, банківські установи, які виступають кредиторами. Вони акумулюють тимчасово вільні грошові кошти, оцінюють кредитоспроможність потенційних позичальників, приймають рішення щодо надання кредитів та здійснюють контроль за їх використанням і погашенням.

Другим ключовим суб'єктом є позичальники, до яких належать юридичні особи (підприємства, організації, установи) та фізичні особи. Вони отримують кредитні ресурси на умовах кредитного договору та зобов'язані своєчасно їх повернути з відповідною сплатою відсотків.

Крім основних учасників, у кредитних відносинах можуть брати участь також і допоміжні суб'єкти, зокрема гаранті, поручителі, страхові компанії, а також державні та регуляторні органи, які встановлюють правила функціонування кредитного ринку та контролюють дотримання фінансового законодавства.

Отже, система суб'єктів банківських кредитних послуг є багатокомпонентною, охоплює як безпосередніх учасників кредитних угод, так і інституції, які забезпечують їх правове та організаційне функціонування.

Надання банківських кредитних послуг здійснюється відповідно до визначених умов, правил і кредитної політики банку, що формуються із урахуванням вимог чинного законодавства, нормативних актів регулятора і внутрішніх стандартів фінансової установи. Сукупність цих положень забезпечує впорядкованість кредитного процесу, мінімізацію ризиків й ефективне використання кредитних ресурсів.

Умови кредитування визначають сукупність ключових параметрів, на яких базується надання банківського кредиту, та регламентують порядок його використання і погашення. До основних умов належать розмір кредиту, строк користування позиковими коштами, рівень відсоткової ставки, графік і спосіб погашення заборгованості, а також вимоги щодо забезпечення виконання зобов'язань позичальником. Саме ці елементи формують економічну основу кредитної угоди та визначають її ефективність для обох сторін. Встановлення умов кредитування здійснюється банком на індивідуальній основі з урахуванням результатів аналізу фінансового стану позичальника, його платоспроможності та рівня кредитоспроможності, а також характеру і мети кредитної операції. Важливе значення має також оцінка кредитного ризику, кон'юнктури фінансового ринку та внутрішньої кредитної політики банку, що

впливає на остаточне формування параметрів кредиту. Диференційований підхід до визначення умов кредитування дозволяє банківській установі забезпечити баланс між дохідністю кредитних операцій і рівнем ризику їх неповернення. З одного боку, це сприяє підвищенню фінансової стійкості банку, а з іншого - створює передумови для ефективного використання позикового капіталу позичальниками.

Таким чином, умови кредитування виступають важливим елементом організації кредитного процесу, що забезпечує його гнучкість, адаптивність до ринкових змін та загальну ефективність функціонування банківської системи.

Правила кредитування охоплюють комплекс організаційних, процедурних та аналітичних заходів, «що регламентують повний цикл надання банківських кредитних послуг» [19]. Вони визначають послідовність дій банку від моменту звернення потенційного позичальника до остаточного погашення кредитної заборгованості та закриття кредитного договору, забезпечуючи системність і прозорість кредитного процесу.

На початковому етапі правила кредитування передбачають встановлений порядок подання кредитної заявки, формування пакета необхідних документів та первинну ідентифікацію позичальника. Далі здійснюється поглиблений фінансовий аналіз клієнта, який включає оцінку його фінансового стану, платоспроможності, кредитної історії та загальної кредитоспроможності. На цьому етапі також проводиться оцінювання кредитного ризику з урахуванням внутрішніх методик банку та вимог регуляторних органів.

Важливим елементом правил кредитування є процедура прийняття кредитного рішення, яка базується на результатах фінансового аналізу та передбачає колегіальний або уповноважений розгляд заявки кредитним комітетом банку. Після схвалення кредиту визначаються основні умови кредитного договору, включаючи суму, строк, процентну ставку, графік погашення та вимоги до забезпечення.

Окрему складову становить система моніторингу кредитних операцій, що передбачає контроль за цільовим використанням позикових коштів, регулярний аналіз фінансового стану позичальника протягом усього строку кредитування та своєчасне реагування на можливі ризикові події. Завершальним етапом є контроль за повним виконанням зобов'язань позичальника та належне закриття кредитної справи.

Таким чином, правила кредитування формують чітко структурований механізм організації кредитного процесу, спрямований на забезпечення його ефективності, мінімізацію кредитних ризиків та підтримання стабільності банківської системи.

Кредитна політика банку являє собою комплексну систему принципів, стратегічних підходів і управлінських рішень, що визначають загальні напрями, пріоритети та механізми здійснення кредитної діяльності банківської установи. «Вона формує концептуальну основу організації кредитного процесу та забезпечує узгодженість дій банку у сфері формування, розміщення й управління кредитними ресурсами» [20].

«У контексті воєнного конфлікту кредитна політика банку набуває ще більшого значення, оскільки економіка та фінансова система піддаються значному стресу та непередбачуваності. Здатність банків адаптувати свою кредитну політику до нових реалій військових конфліктів може визначати їхню власну стійкість, а також впливати на загальну економічну ситуацію країни» [21].

Основною метою кредитної політики є досягнення оптимального співвідношення між рівнем дохідності кредитних операцій та допустимим рівнем кредитного ризику. У цьому контексті банк орієнтується на забезпечення стабільної прибутковості кредитного портфеля при одночасному контролі за його якістю, ліквідністю та надійністю.

Визначення напрямів кредитної політики сучасного банку формується під впливом комплексу внутрішніх та зовнішніх чинників, що зумовлюють особливості його діяльності та стратегічні пріоритети (рисунок 1.4).

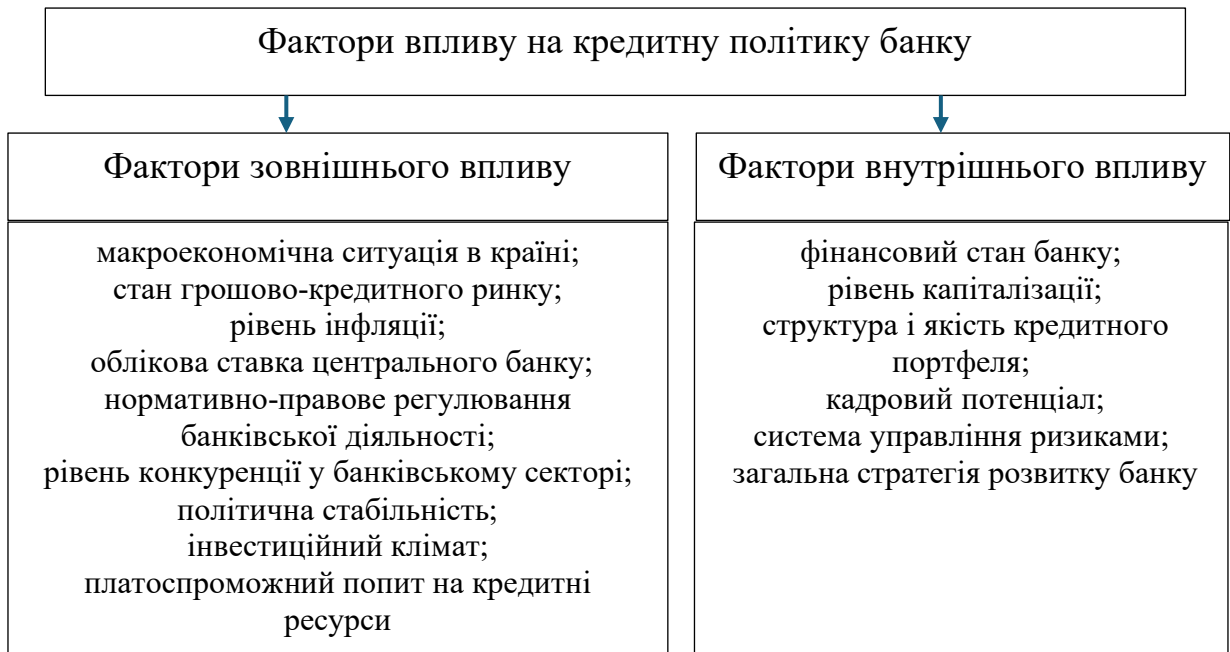

Рисунок 1.4 – Фактори впливу на кредитну політику банку

Джерело: складено за матеріалами [20, 21, 22]

До внутрішніх чинників належать фінансовий стан банку, рівень капіталізації, структура та якість кредитного портфеля, кадровий потенціал, система управління ризиками, а також загальна стратегія розвитку банківської установи.

Зовнішні чинники охоплюють макроекономічну ситуацію в країні, стан грошово-кредитного ринку, рівень інфляції, облікову ставку центрального банку, нормативно-правове регулювання банківської діяльності, а також рівень конкуренції у банківському секторі. Важливу роль відіграють також політична стабільність, інвестиційний клімат та платоспроможний попит на кредитні ресурси з боку суб'єктів господарювання і населення.

Таким чином, кредитна політика банку є динамічною категорією, що постійно адаптується до змін внутрішнього потенціалу банківської установи та зовнішнього економічного середовища, забезпечуючи ефективність і стабільність її кредитної діяльності.

Процес банківського кредитування передбачає послідовне проходження низки взаємопов'язаних етапів, спрямованих на забезпечення ефективності

кредитних операцій і мінімізацію кредитних ризиків. Кожен із зазначених етапів має важливе значення для прийняття обґрунтованого кредитного рішення та подальшого контролю за виконанням позичальником своїх зобов'язань (рисунок 1.5).

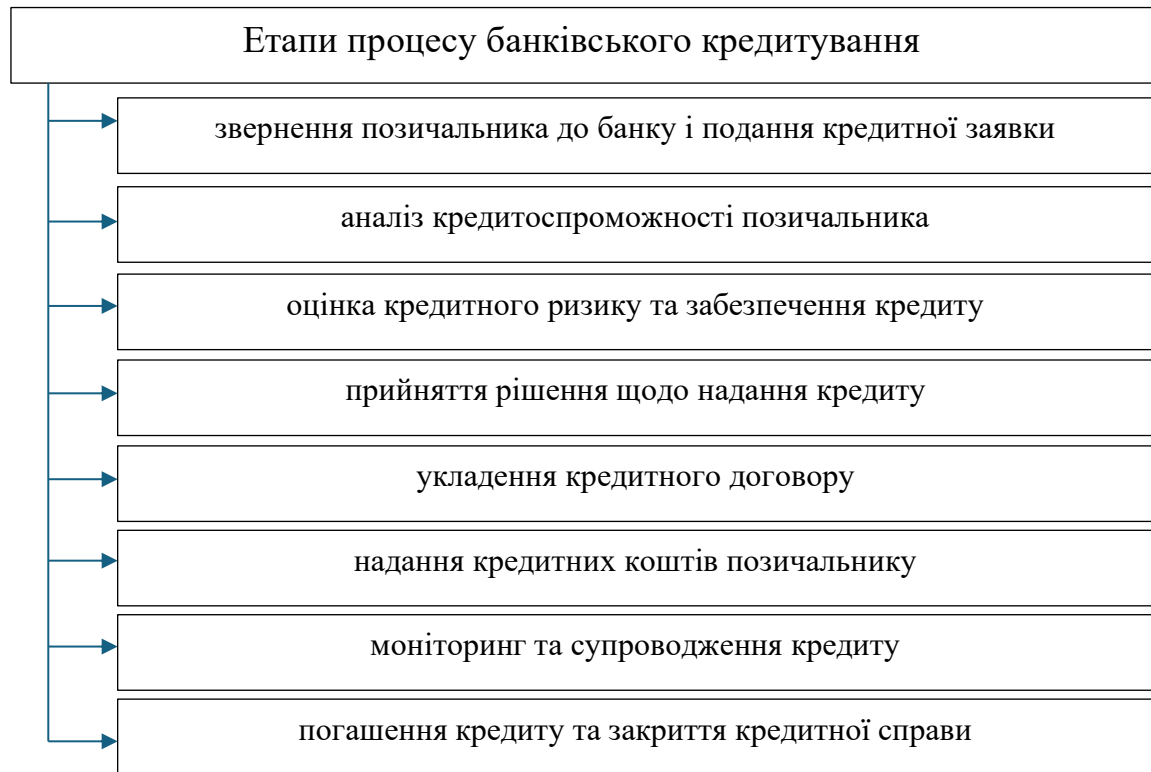

Рисунок 1.5 – Етапи процесу банківського кредитування

Джерело: складено за матеріалами [20, 21, 22]

На першому етапі відбувається звернення позичальника до банку і подання кредитної заявки потенційний позичальник подає заявку на отримання кредиту і надає пакет документів, необхідних для оцінки його фінансового стану, кредитоспроможності та мети кредитування.

На другому етапі відбувається аналіз кредитоспроможності позичальника - банк здійснює комплексну оцінку фінансового стану клієнта, аналізує його доходи, платоспроможність, кредитну історію, ділову репутацію та здатність своєчасно виконувати кредитні зобов'язання.

На третьому етапі проводиться оцінка кредитного ризику та забезпечення кредиту - визначається рівень ризиковості кредитної операції,

аналізується якість і ліквідність заставного майна, а також оцінюється достатність інших форм забезпечення виконання зобов'язань;

На четвертому етапі відбувається прийняття рішення щодо надання кредиту - за результатами проведеного аналізу уповноважені органи банку ухвалюють рішення про надання або відмову у наданні кредиту та визначають його основні умови.

На п'ятому етапі проводиться укладення кредитного договору - після прийняття позитивного рішення між банком і позичальником укладається кредитний договір, у якому визначаються права та обов'язки сторін, сума кредиту, строк користування, процентна ставка, порядок погашення та інші істотні умови.

На шостому етапі проводиться надання кредитних коштів позичальнику - банк здійснює перерахування коштів відповідно до умов кредитного договору шляхом зарахування їх на рахунок позичальника або в інший передбачений договором спосіб.

На сьомому етапі забезпечується моніторинг та супроводження кредиту - протягом усього строку кредитування банк контролює цільове використання кредитних коштів, фінансовий стан позичальника та своєчасність виконання ним кредитних зобов'язань.

Завершальним етапом є погашення кредиту та закриття кредитної справи - повне погашення основної суми боргу та процентів за користування кредитом. Після виконання позичальником усіх зобов'язань кредитна справа закривається, а забезпечення, за наявності, підлягає вивільненню.

Отже, процес банківського кредитування є складною багатоетапною процедурою, що поєднує аналіз, оцінку ризиків, документальне оформлення та контроль за виконанням кредитних зобов'язань. Його ефективна організація забезпечує захист інтересів як банку, так і позичальника та сприяє стабільності кредитних відносин.

2 АНАЛІТИКО-ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТНИХ ПОСЛУГ

2.1 Аналіз ключових показників розвитку банківської системи України та ринку банківського кредитування в 2023–2025 роках

«Оцінка економічної ефективності банківського сектору є складним завданням, яке передбачає пошук і впровадження об'єктивних підходів для визначення рівня успішності як окремих суб'єктів фінансової діяльності, так і сектору загалом» [23]. «Це питання набуває особливої важливості для України, оскільки діяльність банківського сектору характеризується волатильністю та ризиками» [24].

Протягом 2023–2025 років банківський сектор України здійснював свою діяльність за умов безпрецедентних викликів, пов'язаних із тривалими воєнними діями, нестабільністю макроекономічного середовища, інфляційними процесами і необхідністю адаптації до нових економічних реалій. Війна суттєво вплинула на функціонування фінансового ринку, зумовивши підвищення рівня ризиків, зміну структури попиту на банківські послуги та необхідність перегляду підходів до управління банківською діяльністю. Водночас банківська система України продемонструвала високий рівень стійкості, здатність ефективно реагувати на виклики зовнішнього середовища.

Важливу роль у забезпеченні стабільності банківського сектору України відіграли своєчасні заходи державної підтримки і регуляторна політика НБУ, спрямовані на підтримання ліквідності банків, збереження довіри вкладників та забезпечення безперебійного функціонування платіжної системи. Завдяки ефективному регулюванню і високому рівню капіталізації банківських

установ вдалося уникнути системних кризових явищ та забезпечити належне виконання банками своїх основних функцій.

Незважаючи на складні умови ведення бізнесу, вітчизняні банки зберегли операційну ефективність та продовжували здійснювати активні банківські операції. Особливого значення за цих умов набуло кредитування, яке виступає одним із ключових інструментів підтримки економічної активності. Надання кредитних ресурсів суб'єктам господарювання сприяло забезпеченню безперервності виробничих процесів, фінансуванню поточної діяльності підприємств, реалізації інвестиційних проєктів і підтримці підприємницької ініціативи. Водночас кредитування населення дозволяло підтримувати споживчий попит та забезпечувати фінансування важливих соціально-економічних потреб громадян.

Поетапне відновлення кредитної активності банків стало одним із свідчень стабілізації фінансового сектору й адаптації економіки до умов воєнного стану. Банківські установи активно впроваджували нові підходи до оцінки кредитних ризиків, удосконалювали кредитну політику і розширювали асортимент кредитних продуктів відповідно до запитів клієнтів. Це сприяло збереженню доступності кредитних ресурсів, підтриманню належного рівня фінансового посередництва в економіці України.

Таким чином, попри складні економічні та геополітичні умови, банківський сектор України продемонстрував здатність забезпечувати стабільність фінансової системи та підтримувати процес кредитування, що є важливою передумовою економічного відновлення, розвитку підприємництва та забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни.

За офіційними даними НБУ, станом на 01.01.2026 року банківський сектор України нараховував 60 платоспроможних банків (7 державних, 14 – з іноземним капіталом, 39 – приватні з вітчизняним капіталом), мав чітко структурований їх розподіл за формою власності і резидентністю капіталу [26].

Дані таблиці 2.1 свідчать про позитивну динаміку розвитку банківської системи України протягом 2023–2025 років.

Таблиця 2.1 - Динаміка фінансових показників банківської системи України за 2023–2025 роки

Показники	Роки, млрд грн			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп росту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Активи	3311.3	3768.4	4181.4	+457.1	+413.0	113.8	111.0
Зобов'язання	2649.0	3047.4	3537.2	+398.4	+489.8	115.0	116.1
Власний капітал	296.0	368.7	463.4	+72.7	+94.7	124.6	125.7
Фінансовий результат (прибуток/збиток)	83.0	90.9	126.8	+7.9	+35.9	109.5	139.5

Джерело: складено за матеріалами [27-30]

Протягом 2023–2025 р.р. спостерігалось стабільне збільшення обсягу активів банківської системи України. У 2024 р. їх величина зросла на 457,1 млрд грн порівняно з 2023 р. і становила 3768,4 млрд грн, що відповідає темпу росту 113,8 %. У 2025 р. активи продовжили зростати та досягли 4181,4 млрд грн, збільшившись ще на 413,0 млрд грн або на 11,0 % відносно попереднього року. Така тенденція свідчить про розширення масштабів банківської діяльності, нарощення ресурсної бази та зростання обсягів фінансових операцій.

Зобов'язання банківської системи України характеризувалися також стійкою тенденцією до зростання. У 2024 р. їх обсяг збільшився на 398,4 млрд грн, або на 15,0 %, а у 2025 р. - ще на 489,8 млрд грн, або на 16,1 %. У результаті станом на кінець 2025 р. обсяг зобов'язань досяг 3537,2 млрд грн. Основними чинниками такого зростання були збільшення депозитів населення і суб'єктів господарювання, розширення інших джерел залучення фінансових ресурсів.

Позитивна динаміка в банківській системі спостерігалася і щодо власного капіталу. У 2024 р. його обсяг зріс на 72,7 млрд грн, або на 24,6 %, а

у 2025 році - ще на 94,7 млрд грн, або на 25,7 %. У підсумку власний капітал банківської системи України досяг 463,4 млрд грн, що засвідчує зміцнення фінансової стійкості банків, підвищення їх здатності протистояти потенційним ризикам. Високі темпи зростання капіталу є також наслідком прибуткової діяльності банківських установ і накопичення власних фінансових ресурсів.

Особливої уваги заслуговують показники фінансового результату банківської системи. У 2024 р. прибуток банків зріс на 7,9 млрд грн і становив 90,9 млрд грн, що відповідає темпу росту 109,5 %. Найбільш суттєве зростання спостерігалось у 2025 р., коли фінансовий результат збільшився на 35,9 млрд грн, або на 39,5 %, досягнувши 126,8 млрд грн. Така тенденція свідчить про підвищення ефективності банківської діяльності, зростання доходів від активних операцій і покращення якості управління фінансовими ресурсами.

Таким чином, аналіз фінансових показників банківської системи за 2023–2025 р.р. дає підстави стверджувати, що сектор банківництва демонстрував стійке зростання і зберігав високий рівень фінансової стабільності. Збільшення активів, зобов'язань, власного капіталу і прибутку свідчить про зміцнення позицій банківської системи, підвищення її ефективності й здатності забезпечувати фінансову підтримку економіки за умов воєнного часу.

Організація банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану характеризується суттєвими змінами, обумовленими необхідністю адаптації банківської системи до нових економічних та безпекових викликів. Повномасштабна військова агресія спричинила значні трансформації у функціонуванні фінансового сектору, що зумовило перегляд підходів до здійснення кредитної діяльності, управління кредитними ризиками та формування кредитної політики банківських установ. У цих умовах особливого значення набуло забезпечення балансу між підтримкою економічної активності та збереженням фінансової стійкості банківської системи.

Воєнний стан суттєво підвищив рівень невизначеності в економіці, що безпосередньо вплинуло на кредитну діяльність банків. Зростання ризиків втрати активів, скорочення доходів населення та суб'єктів господарювання, порушення виробничих процесів і логістичних ланцюгів поставок зумовили необхідність посилення контролю за якістю кредитного портфеля та удосконалення механізмів оцінки кредитоспроможності позичальників. У зв'язку з цим банки почали застосовувати більш комплексний підхід до аналізу фінансового стану клієнтів, враховуючи не лише їхні поточні фінансові показники, а й перспективи функціонування в умовах воєнних ризиків. Важливим елементом організації кредитного процесу стало поглиблене дослідження факторів, що можуть впливати на здатність позичальника виконувати свої боргові зобов'язання. Зокрема, оцінюється галузева специфіка діяльності підприємства, рівень диверсифікації його доходів, місцезнаходження виробничих потужностей та ступінь залежності від зовнішніх ринків і логістичних маршрутів. Особлива увага приділяється аналізу впливу воєнних дій на операційну діяльність підприємств, що дозволяє більш об'єктивно оцінити кредитний ризик та прийняти обґрунтоване рішення щодо можливості надання кредиту. Одночасно з посиленням вимог до оцінки ризиків банківські установи продовжують виконувати важливу функцію фінансового посередництва, забезпечуючи економіку необхідними кредитними ресурсами. Значну роль у підтримці кредитної активності відіграють державні програми стимулювання кредитування, спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, аграрного сектору та інших стратегічно важливих галузей економіки. Реалізація таких програм сприяє збереженню підприємницької активності, підтримці зайнятості населення та забезпеченню економічної стійкості держави.

В умовах воєнного стану важливу роль у підтримці кредитної активності банківського сектору відіграє держава, яка реалізує комплекс заходів, спрямованих на забезпечення доступу суб'єктів господарювання та населення до фінансових ресурсів. З огляду на підвищений рівень кредитних ризиків та

погіршення фінансового стану значної частини позичальників, особливого значення набули державні програми підтримки кредитування, які стали важливим інструментом стабілізації економіки та підтримки підприємницької діяльності. Одним із найбільш ефективних механізмів державної підтримки є програми пільгового кредитування, спрямовані насамперед на розвиток малого та середнього бізнесу. Такі програми передбачають часткову компенсацію процентних ставок, надання державних гарантій за кредитами або інші форми фінансової підтримки, що дозволяють знизити вартість кредитних ресурсів для позичальників та мінімізувати ризики банківських установ. Завдяки цьому підприємства отримують можливість залучати додаткові фінансові ресурси для забезпечення поточної діяльності, реалізації інвестиційних проєктів та відновлення виробничого потенціалу.

Важливим інструментом підтримки позичальників у період воєнного стану стали кредитні канікули, які передбачають тимчасове відтермінування виконання кредитних зобов'язань або зміну умов їх обслуговування. Надання таких пільг дозволило фізичним особам та суб'єктам господарювання, які зазнали негативного впливу воєнних дій, зменшити фінансове навантаження та уникнути погіршення свого фінансового стану. Кредитні канікули сприяли підтриманню платоспроможності позичальників і водночас дозволили банкам знизити ризик масового зростання проблемної заборгованості.

Суттєвий вплив на організацію банківського кредитування в умовах воєнного стану справила також регуляторна політика НБУ. З метою забезпечення стабільності фінансового сектору та підтримання безперебійного функціонування банківської системи регулятор впровадив низку антикризових заходів, спрямованих на підтримку ліквідності банків, підвищення їхньої стійкості до ризиків та збереження довіри клієнтів до фінансових установ. Важливе значення мали тимчасові регуляторні послаблення щодо оцінки кредитного ризику, формування резервів та виконання окремих економічних нормативів, що дозволило банкам більш гнучко реагувати на зміни економічної ситуації. Крім того, НБУ здійснював

активну монетарну політику, використовуючи інструменти процентного регулювання для стримування інфляційних процесів та підтримання макрофінансової стабільності. Рівень облікової ставки безпосередньо впливав на вартість кредитних ресурсів та умови кредитування, визначаючи доступність банківських кредитів для суб'єктів господарювання та населення. Одночасно регулятор забезпечував належний рівень ліквідності банківської системи, що сприяло збереженню кредитної активності навіть за умов високої економічної невизначеності. Особливо важливого значення державна підтримка та регуляторні заходи набули для підприємств стратегічно важливих галузей економіки, зокрема агропромислового комплексу, енергетики, транспорту, виробництва продовольства та сфер, пов'язаних із забезпеченням критичної інфраструктури. Підтримка таких підприємств сприяла збереженню виробничих потужностей, підтриманню зайнятості населення та забезпеченню безперервного функціонування економіки в умовах воєнного стану.

Таким чином, ефективне поєднання державних програм підтримки кредитування, механізму кредитних канікул та регуляторної політики Національного банку України стало важливою передумовою забезпечення стабільності банківської системи та підтримання кредитної активності в умовах війни. Реалізація цих заходів сприяла збереженню фінансової стійкості банків, підтримці платоспроможності позичальників і створенню умов для поступового відновлення економічної діяльності в країні. Таким чином, організація банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану характеризується трансформацією традиційних підходів до кредитної діяльності, посиленням системи управління кредитними ризиками та адаптацією кредитної політики до нових економічних реалій. Це дозволяє банківському сектору одночасно підтримувати функціонування економіки та забезпечувати власну фінансову стабільність в умовах підвищеної невизначеності.

Дані таблиці 2.2 свідчать про загалом позитивну динаміку розвитку банківського кредитування в Україні у 2023–2025 р.р., що проявляється у зростанні загального обсягу кредитного портфеля і зміні його структурних складових. Водночас спостерігаються різноспрямовані тенденції в окремих сегментах кредитного ринку, що відображає вплив макроекономічних умов, воєнного стану та особливостей кредитної політики банків.

Таблиця 2.2 – Динаміка показників банківського кредитування в Україні в 2023-2025 роках

Показник	Роки, млрд грн			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп росту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Кредити корпоративному сектору	828.4	891.6	880.3	+63.2	-11.3	107.6	98.7
Кредити фізичним особам	240.8	295.6	368.7	+54.8	+73.1	122.8	124.7
Міжбанківські кредити	43.1	97.9	102.1	+54.8	+4.2	227.1	104.3
Кредити органам державної влади	18.4	13.2	8.7	-5.2	-4.5	71.7	65.9
Всього	1130.7	1298.3	1359.8	+167.6	+61.5	114.8	104.7

Джерело: складено за матеріалами [27-30]

У 2024 році обсяг кредитів корпоративному сектору зріс до 891,6 млрд грн, що на 63,2 млрд грн більше порівняно з 2023 роком, або на 7,6 %. Це свідчить про часткове відновлення кредитної активності бізнесу після початкового шоку воєнного періоду. Водночас у 2025 році спостерігається незначне скорочення цього показника до 880,3 млрд грн (на 11,3 млрд грн, або на 1,3 %), що може бути пов'язано з підвищеними ризиками інвестування, обмеженим попитом на кредити з боку підприємств та більш обережною політикою банків щодо довгострокового кредитування.

Натомість сегмент кредитування фізичних осіб демонструє стійку позитивну динаміку впродовж усього досліджуваного періоду. У 2024 р. обсяг кредитів населенню зріс до 295,6 млрд грн, а у 2025 році - до 368,7 млрд грн. Темпи зростання становили відповідно +22,8 % та +24,7 %, що свідчить про

поступове відновлення споживчого попиту, зростання довіри населення до банківської системи та активізацію роздрібного кредитування.

Кредити міжбанківського сектору також характеризуються суттєвим зростанням. У 2024 р. їх обсяг більш ніж подвоївся, досягнувши 97,9 млрд грн (зростання на 127,1 %), що відображає посилення ліквідності банківської системи й активізацію операцій між банками. У 2025 р. зростання продовжилося, хоча й більш помірними темпами, до 102,1 млрд грн (+4,3 %), що свідчить про стабілізацію цього сегмента ринку.

Водночас кредитування органів державної влади демонструє стійку тенденцію до скорочення. У 2024 р. обсяг таких кредитів зменшився до 13,2 млрд грн, а у 2025 році - до 8,7 млрд грн. Загальне падіння за період 2023–2025 р.р. пояснюється зміною підходів до фінансування державного сектору й активним використанням альтернативних джерел покриття бюджетного дефіциту.

У цілому загальний обсяг банківського кредитування зріс із 1130,7 млрд грн у 2023 р. до 1359,8 млрд грн у 2025 р., що відповідає приросту на +229,1 млрд грн або приблизно на +20,3 %. Це свідчить про поступове відновлення кредитної активності банківської системи та її адаптацію до умов воєнного стану.

Таким чином, проведений нами аналіз показує, що найбільш динамічним сегментом кредитного ринку є кредитування фізичних осіб і міжбанківські операції, тоді як корпоративне кредитування демонструє помірну нестабільність, а кредити державному сектору скорочуються. Загальна тенденція свідчить про поступове відновлення та структурну трансформацію банківського кредитування в Україні.

Дані таблиці 2.3 свідчать про суттєві зміни у структурі банківського кредитного портфеля України протягом 2023–2025 р.р., що відбулися під впливом воєнного стану, трансформації попиту на кредитні ресурси та адаптації банківської системи до нових економічних умов.

Таблиця 2.3 – Склад, структура та динаміка банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках

Показник	Роки, млрд грн			Структура, %			Темп зміни структури, (+,-), %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Кредити корпоративному сектору	828.4	891.6	880.3	73.3	68.7	64.7	-4.6	-3.9
Кредити фізичним особам	240.8	295.6	368.7	21.3	22.8	27.1	1.5	4.3
Міжбанківські кредити	43.1	97.9	102.1	3.8	7.5	7.5	3.7	0.0
Кредити органам державної влади	18.4	13.2	8.7	1.6	1.0	0.6	-0.6	-0.4
Всього	1130.7	1298.3	1359.8	100.0	100.0	100.0	-	-

Джерело: складено за матеріалами [27-30]

Найбільшу частку в структурі кредитного портфеля традиційно займають кредити корпоративному сектору, однак їх питома вага поступово зменшується. У 2023 р. вона становила 73,3 %, у 2024 р. знизилася до 68,7 %, а у 2025 р. - до 64,7 %. Скорочення частки на 4,6% у 2024р. та ще на 3,9% у 2025р. свідчить про поступове зниження домінування корпоративного кредитування в структурі банківських активів, що пов'язано з підвищеними ризиками ведення бізнесу та більш обережною кредитною політикою банків.

Водночас сегмент кредитування фізичних осіб демонструє стійку тенденцію до зростання як в абсолютному, так і у відносному вимірі. Частка кредитів населенню зросла з 21,3% у 2023 р. до 22,8% у 2024 р. та до 27,1% у 2025 р.. Збільшення питомиї ваги на 1,5% та 4,3% відповідно свідчить про активізацію роздрібного кредитування, відновлення споживчого попиту та підвищення доступності банківських кредитів для населення.

Міжбанківські кредити також характеризуються суттєвими структурними змінами. Їх частка зросла з 3,8% у 2023р. до 7,5% у 2024 р. та стабілізувалася на цьому рівні у 2025 р.. Збільшення питомиї ваги цього сегмента відображає активізацію операцій між банками та зростання ліквідності банківської системи в цілому.

Натомість кредити органам державної влади займають незначну частку в структурі кредитного портфеля та поступово скорочувалися. У 2023 р. вона становила 1,6%, у 2024 р. - 1,0 %, а у 2025 р. - лише 0,6%. Така тенденція свідчить про зменшення ролі банківського кредитування у забезпеченні фінансування державного сектору й переорієнтацію держави на інші джерела покриття бюджетних потреб.

У цілому структура банківського кредитного портфеля у 2023–2025 р.р. демонструє поступову диверсифікацію: зменшується залежність від корпоративного сегмента, зростає значення кредитування фізичних осіб та міжбанківських операцій. Це свідчить про адаптацію банківської системи до умов воєнного стану та зміни пріоритетів у кредитній політиці, спрямованих на підтримання стабільності та збалансованості кредитного ринку.

Дані таблиці 2.4 свідчать про суттєві позитивні зміни в динаміці непрацюючих кредитів банківської системи України протягом 2023–2025 р.р., що характеризуються загальним скороченням їх обсягів та покращенням якості кредитного портфеля. Це є результатом як поступової стабілізації економічного середовища, так і посилення підходів банків до управління кредитними ризиками.

Найбільшу частку у структурі непрацюючих кредитів традиційно становлять проблемні кредити корпоративного сектору. У 2023 р. їх обсяг дорівнював 365,5 млрд грн, у 2024 р. знизився до 347,4 млрд грн, а у 2025 р. різко скоротився до 149,6 млрд грн. Частка цього сегмента в структурі NPL зменшилася з 86,6 % у 2023р. до 79,0 % у 2025 р.. Відповідне скорочення свідчить про суттєве покращення якості корпоративного кредитного портфеля, списання або реструктуризацію проблемної заборгованості, а також активні заходи банків щодо врегулювання непрацюючих кредитів.

Непрацюючі кредити фізичних осіб також демонструють стійку тенденцію до зниження. У 2023 р. їх обсяг становив 56,6 млрд грн, у 2024 р. зменшився до 45,8 млрд грн, а у 2025 р. - до 39,7 млрд грн. Хоча частка цього сегмента у структурі NPL у 2025 р. дещо зросла до 21,0%, у абсолютному

вимірі спостерігається поступове скорочення, що свідчить про підвищення платіжної дисципліни населення і покращення якості роздрібного кредитування.

Таблиця 2.4 – Склад, структура та динаміка непрацюючих банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках

Показник	Роки, млрд грн			Структура, %			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп росту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Непрацюючі кредити корпоративному сектору	365.5	347.4	149.6	86.6	88.3	79.0	-18.1	-197.8	95.0	43.1
Непрацюючі кредити фізичним особам	56.6	45.8	39.7	13.4	11.6	21.0	-10.8	-6.1	80.9	86.7
Непрацюючі міжбанківські кредити	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	-
Непрацюючі кредити органам державної влади	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.1	35.3	19.4
Всього непрацюючих кредитів	422.3	393.3	189.3	100.0	100.0	100.0	-29.0	-204.0	93.1	48.1

Джерело: складено за матеріалами [27-30]

Непрацюючі кредити міжбанківського сектору протягом усього періоду залишалися відсутніми, що характеризує цей сегмент як стабільний та низькоризиковий. Аналогічно, кредити органам державної влади мають мінімальні обсяги проблемної заборгованості, які у 2025 р. фактично наближаються до нульового рівня.

У цілому обсяг непрацюючих кредитів у банківській системі України скоротився з 422,3 млрд грн у 2023 р. до 393,3 млрд грн у 2024 р. та до 189,3 млрд грн у 2025 р. Загальне зменшення становить понад 55%, що є суттєвим позитивним сигналом для фінансової системи. Темпи скорочення NPL у 2025 р. (на 52,0% порівняно з 2024 р.) свідчать про прискорення процесів очищення банківських балансів.

Таким чином, аналіз показує, що протягом 2023–2025 р.р. банківська система України демонструвала значне покращення якості кредитного портфеля. Скорочення частки та обсягів непрацюючих кредитів свідчить про підвищення ефективності управління кредитними ризиками, посилення фінансової дисципліни позичальників та загальну стабілізацію банківського сектору в умовах воєнного стану.

Дані таблиці 2.5 свідчать про поступове зростання обсягів кредитування банківською системою України у 2023–2025 р.р. та одночасні структурні зміни у розподілі кредитного портфеля між різними групами банків. Загальна тенденція характеризується посиленням ролі банків з приватним та іноземним капіталом за одночасного збереження значної частки державних банків у кредитному ринку.

Таблиця 2.5 – Склад, структура та динаміка наданих банківських кредитів за групами позичальників у 2023-2025 роках

Показник	Роки, млрд грн			Структура, %			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп росту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Державні банки, загалом:	407.4	460.2	483.8	36.0	35.4	35.6	52.8	23.6	113.0	105.1
з низ АТ КБ «Приватбанк»	285.8	309.2	222.8	25.3	23.8	16.4	23.4	-86.4	108.2	72.1
Банки з іноземним капіталом	204.4	237.1	287.3	18.1	18.3	21.1	32.7	50.2	116.0	121.2
Банки з приватним капіталом	233.1	291.5	365.8	20.6	22.5	26.9	58.4	74.3	125.1	125.5
Всього кредитів	1130.7	1298.3	1359.8	100.0	100.0	100.0	167.6	61.5	114.8	104.7

Джерело: складено за матеріалами [27-30]

Державні банки традиційно займають найбільшу частку в структурі наданих кредитів. У 2023 р. їх обсяг становив 407,4 млрд грн, у 2024 р. зріс до 460,2 млрд грн, а у 2025 р. - до 483,8 млрд грн. При цьому їхня питома вага

дещо коливалася: 36,0 % у 2023 р., 35,4 % у 2024 р. та 35,6 % у 2025 р., що свідчить про відносну стабільність позицій державних банків на кредитному ринку. Водночас всередині цієї групи спостерігається неоднорідна динаміка: обсяги кредитування АТ КБ «ПриватБанк» після зростання у 2024 р. до 309,2 млрд грн у 2025 р. скоротилися до 222,8 млрд грн, що може свідчити про зміну його кредитної стратегії або перерозподіл портфеля.

Банки з іноземним капіталом демонструють стійку позитивну динаміку розвитку кредитної діяльності. У 2023р. обсяг їх кредитного портфеля становив 204,4 млрд грн, у 2024 р. - 237,1 млрд грн, а у 2025 р. зріс до 287,3 млрд грн. Питома вага цього сегмента збільшилася з 18,1% до 21,1%, що свідчить про поступове посилення ролі іноземних банків у кредитуванні економіки України, зокрема завдяки їхній відносній стабільності та доступу до міжнародних фінансових ресурсів.

Найбільш динамічне зростання спостерігається у банках з приватним капіталом. Обсяг наданих ними кредитів збільшився з 233,1 млрд грн у 2023 р. до 291,5 млрд грн у 2024 р. та до 365,8 млрд грн у 2025 р.. Їхня частка в загальному кредитному портфелі зросла з 20,6% до 26,9%, що свідчить про посилення конкурентних позицій приватних банків та активізацію їх участі у фінансуванні економіки.

У цілому загальний обсяг наданих кредитів банківською системою України зріс з 1130,7 млрд грн у 2023 році до 1359,8 млрд грн у 2025 році, що відповідає приросту на 229,1 млрд грн або 20,3 %. Це свідчить про поступове відновлення кредитної активності та адаптацію банківського сектору до умов воєнного стану.

Таким чином, у структурі банківського кредитування спостерігається тенденція до диверсифікації: зростає роль приватних та іноземних банків, тоді як державні банки зберігають провідні, але відносно стабільні позиції. Це свідчить про посилення конкуренції на кредитному ринку та підвищення ефективності розподілу кредитних ресурсів у банківській системі України.

2.2 Оцінка фінансової діяльності та особливостей надання кредитних послуг АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках і напрями їх оптимізації

АТ КБ «ПриватБанк» належить до найбільших системно важливих фінансово-кредитних установ України. Його становлення супроводжувалося кількома змінами організаційно-правового статусу, що були пов'язані з розвитком банківської сфери та вдосконаленням нормативно-правової бази. На початковому етапі діяльності банк функціонував як товариство з обмеженою відповідальністю, після чого у 2000 році був реорганізований у закрите акціонерне товариство. У 2009 році фінансова установа набула статусу публічного акціонерного товариства відповідно до вимог національного законодавства, а в 2018 році була перетворена на акціонерне товариство.

Станом на 31 грудня 2024 року та 31 грудня 2025 року єдиним власником акцій банку залишається держава Україна в особі Кабінету Міністрів України. Саме цей орган здійснює реалізацію корпоративних прав держави щодо банківської установи та забезпечує управління її діяльністю як акціонера. Державна форма власності визначає важливе значення банку для функціонування фінансової системи України, підтримання її стабільності та реалізації пріоритетних напрямів державної економічної політики.

АТ КБ «ПриватБанк» є універсальною банківською установою, діяльність якої охоплює основні сегменти фінансового ринку України. Банк здійснює комплексне обслуговування фізичних осіб, суб'єктів малого та середнього підприємництва, а також корпоративних клієнтів. Провідним напрямом його діяльності залишається роздрібний бізнес, у якому банк утримує лідерські позиції на вітчизняному ринку банківських послуг. Одночасно фінансова установа послідовно розширює свою присутність у сегменті малого та середнього бізнесу та реалізує стратегію зміцнення позицій у сфері корпоративного банкінгу.

Важливою особливістю діяльності банку є надання широкого спектра фінансових послуг, що дозволяє задовольняти потреби різних категорій клієнтів. Завдяки значній клієнтській базі, високому рівню технологічного розвитку та довірі з боку населення банк посідає провідні позиції серед банківських установ України за основними показниками діяльності.

Ресурсна база АТ КБ «ПриватБанк» формується переважно за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, залучених у національній валюті. Значну частку в структурі зобов'язань становлять кошти на поточних рахунках клієнтів, що забезпечує стабільність ресурсної бази та створює сприятливі умови для підтримання належного рівня ліквідності. Така структура пасивів дозволяє банку ефективно здійснювати активні операції та забезпечувати фінансування кредитної діяльності.

Стратегічним пріоритетом розвитку банку є формування якісного та диверсифікованого кредитного портфеля шляхом нарощування обсягів кредитування населення, підприємств малого та середнього бізнесу, а також розширення кредитної підтримки корпоративного сектору. Реалізація зазначених стратегічних завдань спрямована на зміцнення конкурентних позицій банку, підвищення ефективності його діяльності та забезпечення сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

Однією з ключових конкурентних переваг АТ КБ «ПриватБанк» є високий рівень цифровізації банківських послуг. Важливу роль у діяльності установи відіграє цифрова платформа «Приват24», яка забезпечує дистанційний доступ клієнтів до широкого спектра банківських продуктів і сервісів. Використання сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню якості обслуговування клієнтів, оптимізації операційних процесів та збільшенню обсягів комісійних доходів банку.

Поряд із розвитком цифрових каналів обслуговування банк підтримує одну з найбільших мереж відділень, банкоматів і терміналів самообслуговування в Україні. Розгалужена інфраструктура забезпечує доступність банківських послуг для населення та бізнесу на більшій частині

території країни, що сприяє розширенню клієнтської бази та зміцненню ринкових позицій банку.

Отже, АТ КБ «ПриватБанк» є системно важливим банком України, який поєднує універсальний характер діяльності, потужний ресурсний потенціал, високий рівень технологічного розвитку та ефективну бізнес-модель. Це забезпечує йому провідні позиції на банківському ринку та створює передумови для подальшого розвитку кредитної діяльності й зміцнення фінансової стійкості.

Основним напрямом діяльності АТ КБ «ПриватБанк» є здійснення банківських операцій та надання широкого спектра фінансових послуг фізичним і юридичним особам на території України. Банк функціонує на підставі ліцензії Національного банку України та здійснює банківську діяльність з 1992 року, забезпечуючи обслуговування клієнтів відповідно до вимог чинного законодавства та регуляторних норм.

Окрім традиційних банківських операцій, установа здійснює діяльність на фондовому ринку, зокрема операції з цінними паперами та депозитарну діяльність. Такі послуги надаються відповідно до ліцензій, отриманих від уповноваженого державного регулятора ринку капіталу та організованих товарних ринків, що дозволяє банку розширювати спектр фінансових продуктів та забезпечувати комплексне обслуговування клієнтів.

АТ КБ «ПриватБанк» також є учасником системи гарантування вкладів фізичних осіб, що сприяє підвищенню довіри вкладників та забезпечує додатковий рівень захисту їхніх коштів. В умовах воєнного стану державою було посилено механізми захисту вкладників шляхом запровадження повної гарантії відшкодування банківських вкладів фізичних осіб. Відповідно до чинного законодавства така гарантія діє протягом усього періоду воєнного стану та певного часу після його завершення, що сприяє підтриманню стабільності банківської системи та зміцненню довіри населення до фінансових установ.

Для комплексної оцінки фінансового стану та ефективності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» необхідно проаналізувати ключові фінансові показники, до яких належать активи, зобов'язання, власний капітал і фінансовий результат (таблиця 2.6). Дослідження динаміки цих показників дає можливість визначити тенденції розвитку банку, оцінити масштаби його діяльності, рівень фінансової стійкості, а також ефективність використання наявних ресурсів і управління фінансовими потоками. Крім того, аналіз зазначених показників дозволяє виявити основні напрями розвитку банку та оцінити його конкурентні позиції на банківському ринку.

Таблиця 2.6 - Динаміка фінансових показників діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2023–2025 роки

Показники	Роки, млрд грн			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд грн		Темп приросту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Активи	686.6	771.8	904.3	+85.2	+132.5	+12.4	+17.2
Зобов'язання	75.1	672.7	804.0	+597.6	+131.3	+795.4	+19.5
Власний капітал	84.8	99.1	100.3	+14.3	+1.2	+16.9	+1.2
Фінансовий результат	37.8	40.1	29.1	+2.3	-11.0	+6.1	-27.4

Джерело: складено за матеріалами [31-37]

Дані таблиці свідчать про загальне розширення масштабів діяльності банку протягом досліджуваного періоду. Так, обсяг активів АТ КБ «ПриватБанк» зріс з 686,6 млрд грн у 2023 р. до 771,8 млрд грн у 2024 р. та до 904,3 млрд грн у 2025 р. У 2024 р. приріст активів становив +85,2 млрд грн або +12,4 %, а у 2025 р.– ще +132,5 млрд грн або +17,2 %. Така динаміка свідчить про нарощування ресурсного потенціалу банку, розширення обсягів активних операцій та зміцнення його позицій на фінансовому ринку.

Зобов'язання банку також демонстрували тенденцію до зростання. У 2024 р. їх обсяг збільшився на +597,6 млрд грн та досяг 672,7 млрд грн, а у 2025 р. зріс ще на +131,3 млрд грн, становивши 804,0 млрд грн. Основною

причиною такого зростання стало збільшення обсягів залучених коштів клієнтів, що свідчить про високий рівень довіри населення і суб'єктів господарювання до банку.

Позитивною тенденцією є збільшення власного капіталу банку. У 2024р. його обсяг зріс на +14,3 млрд грн або +16,9 %, досягнувши 99,1 млрд грн. У 2025 р. власний капітал збільшився до 100,3 млрд грн, що на +1,2 млрд грн більше порівняно з попереднім роком. Зростання капіталу сприяє зміцненню фінансової стійкості банку та підвищує його здатність протистояти потенційним ризикам.

Водночас динаміка фінансового результату є неоднозначною. У 2024 р. прибуток банку зріс на +2,3 млрд грн або +6,1% і становив 40,1 млрд грн. Однак у 2025 році фінансовий результат скоротився до 29,1 млрд грн, що на -11,0 млрд грн або 27,4% менше порівняно з 2024 р. Зниження прибутковості може бути пов'язане зі зростанням витрат на формування резервів, зміною ринкових умов, посиленням конкуренції або іншими факторами, що впливають на ефективність банківської діяльності.

Таким чином, результати аналізу свідчать, що протягом 2023–2025 р.р. АТ КБ «ПриватБанк» демонстрував стійке зростання активів, зобов'язань та власного капіталу, що характеризує позитивний розвиток банку та зміцнення його ринкових позицій. Разом з тим скорочення фінансового результату у 2025р. вказує на необхідність підвищення ефективності управління доходами та витратами з метою забезпечення стабільного рівня прибутковості в майбутньому.

Аналіз показників кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» дає можливість оцінити тенденції розвитку кредитного портфеля, визначити пріоритетні напрями кредитування та дослідити ефективність управління кредитними ризиками. Дані таблиці свідчать про суттєві структурні зміни у складі кредитного портфеля банку протягом 2023–2025 років (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Динаміка показників кредитування АТ КБ «ПриватБанк»
в 2023-2025 роках

Показники	Роки, млрд грн			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп приросту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.	2024/ 2023 р.р.	2025/ 2024 р.р.
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	170.0	162.4	11.9	-7.6	-150.5	-4.5	-92.7
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	6.4	9.1	24.4	2.7	15.3	42.2	168.1
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	1.5	0.2	0.0	-1.3	-0.2	-86.7	-100.0
Кредити фізичним особам – кредитні картки	54.5	62.7	72.9	8.2	10.2	15.0	16.3
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	9.8	12.7	16.3	2.9	3.6	29.6	28.3
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	5.6	8.6	10.3	3.0	1.7	53.6	19.8
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	0.9	2.7	7.0	1.8	4.3	200.0	159.3
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	25.5	23.6	28.5	-1.9	4.9	-7.5	20.8
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	0.8	1.8	5.6	1.0	3.8	125.0	211.1
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	274.9	283.8	176.9	8.9	-106.9	3.2	-37.7
Резерв під очікувані кредитні збитки	-182.9	-171.0	-20.5	11.9	150.5	-6.5	-88.0
Всього кредитів та авансів клієнтам	92.0	112.8	156.4	20.8	43.6	22.6	38.7

Джерело: складено за матеріалами [31-37]

Найбільшу частку в кредитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк» протягом досліджуваного періоду становили кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що обліковуються як окремий портфель. Водночас їх обсяг суттєво скоротився з 170,0 млрд грн у 2023 р. до 162,4 млрд грн у 2024 р. та до 11,9 млрд грн у 2025 р.. Скорочення на 92,7 % у 2025 р. може бути пов'язане зі зміною облікової політики, реструктуризацією портфеля або списанням проблемних активів.

Позитивною тенденцією є активне зростання кредитування юридичних осіб та підприємств середнього бізнесу. У 2025р. обсяг таких кредитів досяг 24,4 млрд грн, що майже у чотири рази перевищує показник 2023р. Це свідчить

про посилення ролі банку у фінансуванні реального сектору економіки та підтримці підприємницької діяльності.

Суттєве зростання спостерігається також у сегменті кредитування фізичних осіб. Обсяг кредитів за кредитними картками збільшився з 54,5 млрд грн у 2023 р. до 72,9 млрд грн у 2025 р., що свідчить про стабільний попит населення на короткострокові кредитні ресурси. Аналогічна тенденція характерна для споживчого кредитування, де обсяг кредитів зріс на 66,3 % за досліджуваний період.

Особливо динамічним є розвиток іпотечного та автокредитування. Обсяг іпотечних кредитів збільшився з 5,6 млрд грн до 10,3 млрд грн, а кредити на придбання автомобілів зросли з 0,9 млрд грн до 7,0 млрд грн. Такі тенденції можуть свідчити про поступове відновлення довіри населення до довгострокового кредитування та реалізацію державних програм підтримки житлового кредитування.

Кредитування підприємств мікро- та малого бізнесу характеризувалося певною нестабільністю. У 2024 р. обсяг таких кредитів дещо скоротився, однак уже у 2025 р. зріс до 28,5 млрд грн. Це свідчить про поступове відновлення ділової активності та зростання потреб малого бізнесу у фінансових ресурсах.

Важливим позитивним фактором є суттєве скорочення резервів під очікувані кредитні збитки. Якщо у 2023 р. їх обсяг становив 182,9 млрд грн, то у 2025 р. він зменшився до 20,5 млрд грн. Така динаміка може свідчити про покращення якості кредитного портфеля, зниження рівня кредитного ризику та підвищення ефективності роботи банку з проблемною заборгованістю.

Незважаючи на скорочення загальної суми кредитів та авансів клієнтам у 2025 р. до 176,9 млрд грн, чистий кредитний портфель банку (з урахуванням резервів) демонстрував стійке зростання. Його обсяг збільшився з 92,0 млрд грн у 2023 р. до 156,4 млрд грн у 2025 р. Приріст на 70,0 % за досліджуваний період свідчить про підвищення якості кредитних активів та ефективне управління кредитними ризиками.

Таким чином, кредитна діяльність АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках характеризувалася зростанням обсягів кредитування фізичних осіб, малого та середнього бізнесу, розвитком довгострокових кредитних продуктів, а також покращенням якості кредитного портфеля. Це свідчить про ефективну реалізацію кредитної політики банку та зміцнення його позицій на ринку банківського кредитування України.

Для оцінки якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» важливим є аналіз структури кредитної заборгованості залежно від рівня кредитного ризику та стадії знецінення активів (таблиця 2.8). Такий аналіз дає змогу оцінити ефективність управління кредитними ризиками, рівень проблемної заборгованості та загальний стан кредитного портфеля банку.

Дані таблиці свідчать про позитивні зміни у структурі кредитної заборгованості банку протягом 2023–2025 р.р. Зокрема, суттєво зросли обсяги кредитів із оцінкою очікуваних кредитних збитків у межах 12 місяців, які належать до активів із найнижчим рівнем кредитного ризику. Їх обсяг збільшився з 81,6 млрд грн у 2023 р. до 100,0 млрд грн у 2024 р. та до 140,4 млрд грн у 2025 р. Загальний приріст за досліджуваний період становив +58,8 млрд грн або +72,1 %, що свідчить про покращення структури кредитного портфеля та збільшення частки якісних кредитів.

Кредити з оцінкою очікуваних кредитних збитків протягом усього строку дії кредиту також демонстрували тенденцію до зростання. У 2025 р. їх обсяг досяг 18,7 млрд грн проти 12,8 млрд грн у 2023 р. Це може бути пов'язано з розширенням обсягів кредитування та переглядом ризикових характеристик окремих позичальників в умовах воєнного стану.

Найбільш суттєві зміни спостерігаються у сегменті знецінених кредитів. Їх загальний обсяг скоротився зі 180,5 млрд грн у 2023 р. до 168,7 млрд грн у 2024 р. та до 17,7 млрд грн у 2025 р. Зниження на -162,8 млрд грн або понад -90% у 2025 р. свідчить про значне покращення якості кредитного портфеля, ефективну роботу банку з проблемною заборгованістю, реструктуризацію кредитів та списання безнадійних активів.

Таблиця 2.8 – Динаміка заборгованості за кредитами та позиками АТ КБ «ПриватБанк» в 2023-2025 роках

Показники	Роки, млрд грн			Абсолютне відхилення, (+,-), млрд. грн		Темп приросту, %	
	2023р.	2024р.	2025р.	2024/2023 р.р.	2025/2024 р.р.	2024/2023 р.р.	2025/2024 р.р.
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	81.6	100.0	140.4	18.4	40.4	22.5	40.4
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	12.8	15.1	18.7	-2.3	5.9	-15.2	46.1
Знецінені кредити, з них:	180.5	168.7	17.7	11.8	-162.8	7.0	-90.2
кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	170.0	162.4	11.9	7.6	-158.1	4.7	-93.0
кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	0.7	0.6	0.5	0.1	-0.2	16.7	-28.6
кредити фізичним особам – кредитні картки	7.3	3.9	3.8	3.4	-3.5	87.2	-47.9
кредити фізичним особам – іпотечні кредити	0.8	0.7	0.7	0.1	-0.1	14.3	-12.5
кредити фізичним особам – споживчі кредити	0.2	0.3	0.3	-0.1	0.1	-33.3	50.0
кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	0.7	1.1	0.5	-0.4	-0.2	-36.4	-28.6
дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	0.1	0.1	0.1	0.0	-0.1	0.0	-50.0
ВСЬОГО кредитів та авансів клієнтам	274.9	283.8	176.9	8.9	-106.9	3.2	-37.7

Джерело: складено за матеріалами [31-37]

Основна частина знецінених кредитів у попередні роки припадала на кредити та дебіторську заборгованість за фінансовим лізингом, які обліковувалися як окремий портфель. Їх обсяг скоротився зі 170,0 млрд грн у 2023 р. до 11,9 млрд грн у 2025 р., що стало головним чинником загального зменшення проблемної заборгованості банку.

Позитивною тенденцією є також скорочення обсягів знецінених кредитів фізичних осіб. Заборгованість за кредитними картками зменшилася з 7,3 млрд грн до 3,8 млрд грн, а обсяги проблемних іпотечних кредитів залишалися незначними та поступово скорочувалися. Аналогічна тенденція

спостерігалася і в сегменті кредитування малого та середнього бізнесу, де обсяг знецінених кредитів у 2025 р. становив лише 0,5 млрд грн.

Водночас загальний обсяг кредитів та авансів клієнтам після незначного зростання у 2024 р. скоротився у 2025 р. до 176,9 млрд грн. Таке зменшення значною мірою пов'язане зі скороченням обсягів проблемних активів та зміною структури кредитного портфеля, а не зі зниженням кредитної активності банку.

Таким чином, результати аналізу свідчать про суттєве покращення якості кредитного портфеля АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 р.р. Зростання частки кредитів із низьким рівнем ризику та значне скорочення обсягів знецінених кредитів підтверджують ефективність кредитної політики банку, удосконалення системи управління ризиками та підвищення рівня фінансової стійкості установи. Особливо важливим є суттєве зниження проблемної заборгованості, що позитивно впливає на прибутковість банку та створює передумови для подальшого розширення кредитної діяльності.

Протягом 2023–2025 р.р. процентна політика АТ КБ «ПриватБанк» формувалася під впливом монетарної політики НБУ, рівня інфляції, воєнних ризиків і загальної ситуації на кредитному ринку. Банк застосовував диференційований підхід до встановлення відсоткових ставок залежно від категорії позичальників, виду кредитного продукту, строку кредитування і рівня кредитного ризику.

Аналіз процентних ставок за основними кредитними продуктами АТ КБ «ПриватБанк» дозволяє оцінити особливості реалізації кредитної політики банку, рівень доступності кредитних ресурсів для різних категорій позичальників та вплив макроекономічних факторів на вартість банківського кредитування. Упродовж 2023–2025 років формування процентних ставок здійснювалося з урахуванням монетарної політики Національного банку України, рівня інфляційних процесів, ризиків воєнного стану та загальної кон'юнктури фінансового ринку.

Таблиця 2.9 - Динаміка відсоткових ставок за основними кредитними продуктами АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 роках

Вид кредиту	2023 р., %	2024 р., %	2025 р., %	Відхилення 2025/2023, %
Кредитні картки («Універсальна»)	42,0	42,0	42,0	0,0
Споживчі кредити («Кредит готівкою»)	34,0	34,0	34,0	0,0
Автокредити	15,0	13,0	12,0	-3,0
Іпотечні кредити (стандартні програми)	18,0	16,5	15,5	-2,5
Іпотека за програмою «Оселя»	7,0	7,0	8,5	+1,5
Кредити МСБ за програмою «5–7–9 %»	5–7–9	5–7–9	5–7–9	0,0
Кредити корпоративним клієнтам	21,0	19,5	18,5	-2,5

Джерело: складено за матеріалами [31]

Найвищі процентні ставки спостерігалися за кредитними картками та споживчими кредитами, які протягом досліджуваного періоду залишалися на рівні 42,0% та 34,0% відповідно. Це пояснюється підвищеним рівнем кредитного ризику та відсутністю належного забезпечення за такими видами кредитів.

Для довгострокових кредитних продуктів характерною була тенденція до поступового зниження ставок. Зокрема, середня ставка за автокредитами скоротилася з 15,0% у 2023 р. до 12,0% у 2025 р., а за стандартними іпотечними кредитами — з 18,0% до 15,5%. Така динаміка свідчить про поступову стабілізацію фінансового ринку та підвищення доступності довгострокового кредитування для населення.

Особливе значення у структурі кредитних продуктів банку мали державні програми підтримки. За програмою «Оселя» процентні ставки залишалися значно нижчими за ринкові та становили від 7,0% до 8,5%, що сприяло розвитку іпотечного кредитування. Аналогічно програма «Доступні кредити 5–7–9%» забезпечувала малому та середньому бізнесу можливість залучення фінансових ресурсів за пільговими умовами.

У сегменті корпоративного кредитування також спостерігалося поступове зниження вартості кредитних ресурсів: середня ставка зменшилася

з 21,0% у 2023 р. до 18,5% у 2025 р. Це стало наслідком стабілізації монетарної політики та посилення конкуренції між банківськими установами.

Таким чином, процентна політика АТ КБ «ПриватБанк» у 2023–2025 р.р. була спрямована на підтримання балансу між прибутковістю кредитних операцій та забезпеченням доступності кредитних ресурсів для населення і суб'єктів господарювання. Важливу роль у здешевленні кредитування відігравали державні програми підтримки, які сприяли розвитку іпотечного кредитування та фінансуванню малого й середнього бізнесу.

Кредитна діяльність банківської системи загалом і АТ КБ «ПриватБанк» в умовах воєнного стану супроводжується низкою проблем, які впливають на ефективність кредитних операцій та якість кредитного портфеля. Основними з них є високий рівень кредитних ризиків, зниження платоспроможності окремих категорій позичальників, обмежений попит на довгострокові кредити, «недостатність ліквідного забезпечення та зростання конкуренції на банківському ринку» [38]. Суттєвим викликом для банку залишається необхідність мінімізації ризику неповернення кредитів в умовах економічної нестабільності та воєнних загроз. Крім того, невизначеність економічного середовища стримує попит населення та бізнесу на інвестиційні й іпотечні кредити, що обмежує можливості розширення кредитного портфеля.

Для вирішення зазначених проблем банку доцільно вдосконалювати систему управління кредитними ризиками, розширювати використання цифрових технологій у кредитному процесі та активізувати участь у державних програмах підтримки кредитування, зокрема програмах «5–7–9 %» та «ЄОселя». Важливими напрямками також є розвиток «дистанційного кредитування, підвищення якості оцінки кредитоспроможності клієнтів і вдосконалення механізмів роботи з проблемною заборгованістю» [39]. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності кредитної діяльності АТ КБ «ПриватБанк», покращенню якості кредитного портфеля та зміцненню його конкурентних позицій на банківському ринку України.

Стратегія з розвитку банківського кредитування в Україні ставить за мету «забезпечення фінансовими ресурсами відновлення та зростання економіки, активізація позитивних трендів на ринку кредитування шляхом забезпечення кредитного попиту, спрямованого на підвищення обороноздатності країни» [40].

Розвиток банківського кредитування в Україні орієнтований на забезпечення економічної стійкості держави, підтримку бізнесу та післявоєнне відновлення економіки. Одним із ключових напрямів є кредитування підприємств оборонно-промислового комплексу, що сприяє зміцненню національної безпеки та розвитку виробничого потенціалу країни.

Важливим завданням залишається підвищення доступності кредитних ресурсів для населення та бізнесу шляхом удосконалення кредитних процедур, зниження кредитних ризиків і впровадження принципів відповідального кредитування. Водночас особлива увага приділяється покращенню якості кредитних портфелів через скорочення частки непрацюючих кредитів та підвищення ефективності систем управління ризиками.

Серед пріоритетних напрямів також виокремлюють фінансування енергетичних проєктів, підтримку малого та середнього бізнесу за допомогою кредитування, факторингу та фінансового лізингу, а також впровадження інноваційних цифрових технологій у банківську діяльність.

Крім того, важливими складовими розвитку кредитного ринку є підвищення фінансової грамотності населення, розширення використання сучасних фінансових інструментів та впровадження принципів екологічної й соціальної відповідальності.

Таким чином, реалізація зазначених стратегічних напрямів сприятиме підвищенню ефективності кредитної діяльності банків, зміцненню фінансової стабільності та підтримці економічного розвитку України.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі нами проведено дослідження сутності та домінант розвитку ринку банківських кредитних послуг в Україні за матеріалами АТ КБ «ПриватБанк».

У першому розділі роботи розкрито теоретико-методичні домінанти розвитку ринку банківських кредитних послуг. У результаті проведеного дослідження встановлено, що банківський кредит є багатогранною економічною категорією, яка одночасно виступає формою руху позикового капіталу, джерелом доходів банків, інструментом реалізації монетарної політики та механізмом перерозподілу фінансових ресурсів в економіці. Його функції та принципи забезпечують ефективну організацію кредитних відносин і стабільне функціонування банківської системи. Кредитна послуга розглядається як складна система фінансово-економічних відносин, що регулюється умовами, правилами та кредитною політикою банку. Кредитна політика банку має динамічний характер і формується під впливом внутрішніх можливостей установи та зовнішніх економічних умов. Процес банківського кредитування включає послідовні етапи, кожен з яких спрямований на прийняття обґрунтованого рішення, мінімізацію ризиків та контроль за виконанням кредитних зобов'язань. Ефективна організація кредитних відносин є ключовою передумовою підвищення стійкості банківської системи, оптимального розподілу фінансових ресурсів та забезпечення економічного розвитку.

У другому розділі кваліфікаційної роботи досліджено аналітико-практичні засади функціонування ринку банківських кредитних послуг. Встановлено, що в умовах воєнного стану банківський сектор України зберіг фінансову стійкість та здатність підтримувати кредитну активність, що є важливою умовою економічного відновлення та розвитку підприємництва. Аналіз показників за 2023–2025 роки засвідчив позитивну динаміку основних фінансових параметрів банківської системи, зокрема зростання активів, капіталу та фінансових результатів, що підтверджує її стабільність та

ефективність функціонування. Організація кредитування зазнала суттєвих змін, пов'язаних з адаптацією до воєнних і економічних викликів, що зумовило перегляд кредитної політики, посилення управління ризиками та забезпечення балансу між підтримкою економіки і фінансовою стійкістю банків. Структура кредитного портфеля характеризується диверсифікацією, зокрема зростанням частки кредитів фізичним особам і міжбанківських операцій при відносній стабільності корпоративного сегмента. Також посилюється конкуренція між банками, що сприяє підвищенню ефективності кредитного ринку. Отже, банківська система України демонструє адаптивність до складних умов функціонування та поступове підвищення ефективності кредитної діяльності.

АТ КБ «ПриватБанк» є системно важливим державним банком України, що відіграє значну роль у забезпеченні стабільності фінансової системи та реалізації державної економічної політики. Банк функціонує як універсальна фінансова установа, обслуговуючи фізичних осіб, малий і середній бізнес та корпоративний сектор, при цьому зберігаючи лідерські позиції у роздрібному сегменті. У 2023–2025 роках діяльність банку характеризувалася позитивною динамікою основних фінансових показників, що свідчить про зміцнення його ринкових позицій. Водночас зниження фінансового результату у 2025 році актуалізує необхідність підвищення ефективності управління доходами та витратами. Кредитна діяльність банку демонструвала зростання обсягів кредитування фізичних осіб і бізнесу та покращення якості кредитного портфеля, що підтверджує ефективність кредитної політики та системи управління ризиками. Разом з тим, умови воєнного стану зумовили наявність низки проблем, зокрема високих кредитних ризиків, обмеженого попиту на довгострокові кредити та посилення конкуренції на ринку.

Перспективними напрямками розвитку визначено вдосконалення системи ризик-менеджменту, цифровізацію кредитних процесів, розвиток дистанційного кредитування та розширення державних програм підтримки. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню ефективності кредитної діяльності та зміцненню конкурентних позицій банку.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Остапчук Я. До питання сутності кредиту [Електронний ресурс] / Остапчук Я., Клубук Ю. // Економіка та суспільство. – 2024. - №62. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-175> (дата звернення: 10.04.2026)
2. Тимошенко М. Банківське кредитування в сучасних умовах [Електронний ресурс] / М. Тимошенко, А. Бондаренко // Економіка та суспільство. – 2025. - №73. - URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-115> (дата звернення: 10.04.2026)
3. Дзюба О. М. Сутність та особливості кредитних операцій суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / О. М. Дзюба // Економіка та суспільство. – 2016. - №2. - URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/122.pdf (дата звернення: 10.04.2026)
4. Герасименко А. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації [Електронний ресурс] / А. Герасименко // Вісник Університету банківської справи. - 2021. - № 2 (41). - С. 40–48. - URL: <https://ser.net.ua/index.php/SER/article/download/424/424> (дата звернення: 10.04.2026)
5. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон (№ 2121-III Верховною Радою 07.12.2000): станом на 03.06.2025 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 10.04.2026)
6. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : закон (№435-IV Верховною Радою 16.01.2003): станом на 25.03.2026 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.04.2026)

7. Банківська система: навчальний посібник / Н. С. Ситник, А. В. Сташишин, Н. З. Блащук-Девяткіна, Л. О. Петик; за заг. ред. Н. С. Ситник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.
8. Романовська Ю. А. Роль банківських кредитів у розвитку малого та середнього бізнесу у повоєнному відновленні держави [Електронний ресурс] / Ю. А. Романовська, Л. В. Смоляр // Інвестиції: практика та досвід. - 2025. - № 2. - С. 82-88. - URL: DOI: 10.32702/2306-6814.2025.2.82 (дата звернення: 16.04.2026)
9. Глущенко С.В. Банківське кредитування в Україні та його моделювання методами системної динаміки [Електронний ресурс] / С. В. Глущенко, С. В. Івахненков, С. А. Демків // Економіка і прогнозування. - 2021. - № 2. - С. 102-127. - URL: <https://doi.org/10.15407/eip2021.02.101> (дата звернення: 17.04.2026)
10. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях / С. І. Мельник, Н. В. Шевченко, І. Б. Висоцька. - Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. - 184 с.
11. Свиноус Н. Формування системи банківського кредитування малого та середнього бізнесу в умовах повоєнного відродження економіки країни [Електронний ресурс] / Н. Свиноус, Л. Нянько // Економічний аналіз. - 2025. - № 2. - Том 35. - С. 91-99. - URL: DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.091> (дата звернення: 19.04.2026)
12. Криховецька З. М. Сутність і напрями розвитку банківських інновацій [Електронний ресурс] / З. М. Криховецька, О. Т. Левандівський // Економіка та держава. - 2022. - № 8. - С. 56-61. - URL: DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2022.8.56> (дата звернення: 20.04.2026)
13. Бондаренко Л. Тенденції розвитку банківського кредитування в Україні в умовах економічної нестабільності [Електронний ресурс] / Л. Бондаренко, М. Яремкович // Економіка та суспільство. - 2025. - №82. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-138> (дата звернення: 21.04.2026)

14. Нікольчук Ю. Сучасний стан банківського кредитування в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Нікольчук, А. Шевчук // Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. - 2024. - №4. - С. 22–29. - URL: DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-3> (дата звернення: 21.04.2026)

15. Роговий А. Теоретичні аспекти обґрунтування сутності кредитної послуги та особливості її надання фінансовими установами [Електронний ресурс] / А. Роговий, Ю. Євтушенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. - №3(35). – С. 141-151. - URL: DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-141-151](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-141-151) (дата звернення: 21.04.2026)

16. Банківська система : навчальний посібник / О. В. Крилова, Н. В. Антипенко, Ю. П. Владика, І. Б. Волчанська - Дніпро : Пороги, 2020. – 323 с.

17. Банківська система: підручник / М. Крупка та ін.; за ред. М. Крупки; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023. - 522 с.

18. Владика Ю. Кредитні операції банків та кредитна лінія [Електронний ресурс] / Ю. Владика, А. Бегченкова // Економіка та суспільство. - 2023. - №49. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-24> (дата звернення: 25.04.2026)

19. Здійснено чергові кроки для розширення банківського кредитування [Електронний ресурс] - URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zdiysneno-chergovi-kroki-dlya-rozshirennya-bankivskogo-kredituvannya> (дата звернення: 28.04.2026)

20. Бітнер І. Кредитна політика комерційного банку в умовах економічної нестабільності [Електронний ресурс] / І. Бітнер, О. Коротких // Економіка та суспільство. – 2023. - №56. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-36> (дата звернення: 29.04.2026)

21. Владика Ю. Адаптація кредитної політики комерційних банків в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Ю. Владика, Л. Турова, Т.

Тарасенко // Економіка та суспільство. – 2024. - №61. - URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-103> (дата звернення: 03.05.2026)

22. Гуцан Т. Г. Кредитна політика як інструмент управління фінансовою стабільністю та розвитком підприємництва [Електронний ресурс] / Т. Г. Гуцан, О. В. Мельникова, Д. П. Міхнов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2025. - №34. - URL: DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2025.34.144> (дата звернення: 04.05.2026)

23. Внукова Н. Оцінка динаміки змін сучасного стану банківської системи України / Н. Внукова, О. Сиплива // Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. - 2024. - №5. - С. 281–292. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aabere_2024_5_21. (дата звернення: 05.05.2026)

24. Штефан Л. Аналіз динаміки розвитку банківського сектору України. - Економіка та суспільство. - 2024. - №69. - URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5198> (дата звернення: 07.05.2026)

25. Гетманенко О. Сучасний стан показників української банківської системи [Електронний ресурс] / О. Гетманенко, М. Гелюта // Економіка та суспільство. - 2025. - №74. - URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6116> (дата звернення: 08.05.2026)

26. Огляд банківського сектору IV квартал 2026 р. [Електронний ресурс] - URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2026-02.pdf?v=16 (дата звернення: 09.05.2026)

27. Наглядова статистика Національного банку України [Електронний ресурс]. - URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 11.05.2026)

28. Річний звіт Національного банку України за 2023 рік: від стратегії виживання до стратегії відновлення [Електронний ресурс]. - URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 10.05.2026)

29. Річний звіт Національного банку України за 2024 рік: стійкість [Електронний ресурс]. - URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 11.05.2026)

30. Річний звіт Національного банку України за 2025 рік: антикрихіть в дії [Електронний ресурс]. - URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 12.05.2026)

31. АТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. - URL: <https://www.oschadbank.ua/> (дата звернення: 13.05.2026)

32. АТ КБ «ПриватБанк» річний звіт на 31 грудня 2023 р. [Електронний ресурс] – URL: https://static.privatbank.ua/files/Richnyy_zvit_za_2023.pdf (дата звернення: 15.05.2026)

33. АТ КБ «ПриватБанк» річний звіт на 31 грудня 2024 р. [Електронний ресурс] – URL: <https://static.privatbank.ua/files/ConsolidatedFinZvit2024.pdf> (дата звернення: 15.05.2026).

34. АТ КБ «ПриватБанк» річний звіт на 31 грудня 2025 р. [Електронний ресурс] – URL: <https://static.privatbank.ua/files/finzvit2025.pdf> (дата звернення: 15.05.2026).

35. ПриватБанк. Річний звіт 2023. Об'єднані результатами [Електронний ресурс] – URL: <https://surl.li/axbelr> (дата звернення: 15.05.2026).

36. ПриватБанк. Річний звіт 2024. Працюємо для України [Електронний ресурс] – URL: <https://surl.li/cc/sn0njc> (дата звернення: 15.05.2026).

37. ПриватБанк. Річний звіт 2025. Сервіс із людським обличчям: поєднуючи інновації та емпатію [Електронний ресурс] – URL: <https://surl.li/hquhur> (дата звернення: 15.05.2026).

38. Сидорович О. Банківське кредитування як чинник фінансової стабільності банківського сектору України та економічної безпеки держави

[Електронний ресурс] / О. Сидорович // Економічний аналіз. - 2025. - № 2. - Том 35. - С. 632-642. – URL: DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.632> (дата звернення: 20.05.2026).

39. Чередніченко С. Моделювання впливу воєнного стану на показники банківського кредитування національної економіки [Електронний ресурс] / С. Чередніченко // Підприємництво та інновації. - 2024. - № 33. - С. 54-60. - URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.9> (дата звернення: 25.05.2026).

40. Стратегія з розвитку кредитування 2026. Затверджено Радою з фінансової стабільності 05 травня 2026 року [Електронний ресурс]. - URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/A4_stratehiia-z-rozvytku-kredytuvannia%E2%80%932026.pdf?v=17

ДОДАТКИ